

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 23-09-2021
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Αριθμός συνεδρίασης: 171^{ης}

Την Πέμπτη 23-09-2021 και ώρα 13:00 μετά την υπ' αριθμό 171 (εξερχ. 774/16-09-2021) πρόσκληση του Προέδρου του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου, πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεδιάσκεψης η τακτική συνεδρίαση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Πριν από την έναρξη της Συνεδρίασης αυτής, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κος Κωνσταντίνος Ποϊραζίδης διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας καθώς βρέθηκαν παρόντα 5 τακτικά μέλη του ΔΣ, ήτοι:

ΠΑΡΟΝΤΕΣ

1. Ποϊραζίδης Κωνσταντίνος, πρόεδρος Δ.Σ, εκπρόσωπος ΥΠΕΝ (μέσω τηλεδιάσκεψης)
2. Πιστόλας Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Έβρου(μέσω τηλεδιάσκεψης)
3. Κοράκης Γεώργιος, εκπρόσωπος επιστημονικής κοινότητας (μέσω τηλεδιάσκεψης)
4. Βασιλάκης Δημήτριος, εκπρόσωπος επιστημονικής κοινότητας(μέσω τηλεδιάσκεψης)
5. Ελζμπιέτα Κρετ, αναπληρωματικό μέλος, εκπρόσωπος WWF Ελλάς (μέσω τηλεδιάσκεψης)

ΑΠΟΝΤΕΣ

1. Βενετίδης Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος περιφέρειας ΑΜ-Θ
2. Πουλιλιός Ευάγγελος, εκπρόσωπος εμπλεκόμενων Δήμων
3. Σκαρτσή Θεοδώρα, Γραμματέας Δ.Σ, εκπρόσωπος ΜΚΟ, WWF Ελλάς

Θέματα συνεδρίασης

1. Έγκριση πρακτικών 169ης και 170ης συνεδρίασης Δ.Σ (Εισηγήτρια Θ. Σκαρτσή)
2. Ενημέρωση (εισηγητής Κ. Ποϊραζίδης)
3. Επικύρωση Απόφασης Προέδρου σχετικά με τη Λειτουργία του Κέντρου Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 55400 Υ.Α. (εισηγητής Κ. Ποϊραζίδης)
4. Υποβολή αιτήματος προσχώρησης στο portal του ΔΙΑΣ ώστε να είναι δυνατή η online μεταφορά κεφαλαίων από την Τράπεζα της Ελλάδος (Εισηγήτρια Μ. Κούρδογλου)
5. Γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβάλλοντος για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 2481/18-9-2020 (ΑΔΑ: 6ΤΓΔΟΡ1Υ-8ΚΦ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 16,4MW, στη θέση «ΠΑΠΑΔΙΑ» και συνοδά έργα, εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κομοτηνής και Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, της εταιρείας ΝΙΑΤΑ ΑΙΟΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.». (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)
6. Αίτημα της Nicolette Van Der Smissen (Αγροβιολογική) για διάθεση στοιχείων (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)
7. Παροχή διδακτικού έργου στο Τμήμα Μοριακής Βιολογίας του ΔΠΘ από την υπάλληλο του Φορέα Διαχείρισης Σ. Ζακκάκ, στο πλαίσιο της Πράξης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2021-2022 στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης» (εισηγητής Κ. Ποϊραζίδης)

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

8. Γνωμοδότηση για ΕΟΑ κτηνοτροφικής μονάδας δυναμικότητας 225 αιγοπροβάτων (4,5 ισοδύναμα) ελευθέρως βοσκής του κ. Πεντζιάλ Ιντρίζ, στον οικισμό Μεγάλου Δερείου, Ορεινός Έβρος – Κοιλιάδα Δερείου, GR1110010 (εισηγητής: Στ. Τσιαντικούδης)
9. Γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 3981/16-12-2020 (ΑΔΑ: ΩΣΓ7ΟΡ1Υ-ΚΝΣ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 21MW, στη θέση «ΘΩΡΑΚΑΣ» και συνοδά, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΗ ΛΙΡΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.»». (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)

Θέμα ημερήσιας διάταξης

Θέμα 1. Έγκριση πρακτικών 169^{ης} και 170^{ης} συνεδρίασης του Δ.Σ

Η κ. Σκαρτσή, γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου, κάλεσε τα μέλη να υπογράψουν τα πρακτικά της 169^{ης} και 170^{ης} συνεδρίασης του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, το σώμα, αφού διαπίστωσε την ορθότητα των πρακτικών της 169^{ης} και 170^{ης} συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης

αποφάσισε ομόφωνα

ότι, εγκρίνει και υπογράφει τα πρακτικά της 169^{ης} και 170^{ης} συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης

Η απόφαση αυτή πήρε αύξοντα αριθμό **1437/2021**

Θέμα 2. Ενημέρωση

Το θέμα δεν συζητήθηκε

Θέμα 3. Επικύρωση Απόφασης Προέδρου σχετικά με τη Λειτουργία του Κέντρου Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 55400 Υ.Α. (εισηγητής Κ. Ποϊραζίδης)

Ο κ. Ποιραζίδης παρουσίασε στα μέλη του Δ.Σ την από 13/09/2021 απόφαση Προέδρου σχετικά με τη Λειτουργία του Κέντρου Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 55400 Υ.Α. και εισηγήθηκε την επικύρωση της απόφασης

Μετά από διαλογική συζήτηση, το σώμα λαμβάνοντας υπ' όψη την εισήγηση

αποφάσισε ομόφωνα

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

την επικύρωση της από 13/09/2021 Απόφασης Προέδρου σχετικά με σχετικά με την Λειτουργία του Κέντρου Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 55400 Υ.Α..

Η απόφαση αυτή πήρε τον αριθμό **1438/2021**

Θέμα 4. Υποβολή αιτήματος προσχώρησης στο portal του ΔΙΑΣ ώστε να είναι δυνατή η online μεταφορά κεφαλαίων από την Τράπεζα της Ελλάδος (Εισηγήτρια Μ. Κούρδογλου)

Η κα. Κούρδογλου ενημέρωσε τα μέλη ότι σύμφωνα με το άρθρο 69α του ν. 4270/2014 όπως έχει τροποποιηθεί, την υπ' αριθ. 2/45619/ΔΛΤΠ/5.2.2021 (ΦΕΚ Β' 604) Υπουργική Απόφαση και την υπ' αριθ. 2/48784/ΔΛΤΠ/26.2.2021 Εγκύκλιο του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών οι Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτοί προσδιορίζονται από το εκάστοτε εν ισχύ "Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης" που τηρείται με ευθύνη της ΕΛΣΤΑΤ, **τηρούν υποχρεωτικά το σύνολο των ταμειακών τους διαθεσίμων στην ταμειακή τους διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος**. Για την ασφαλή και αποτελεσματική μεταφορά των κεφαλαίων, η Τράπεζα της Ελλάδος παρέχει ειδική διαδικτυακή εφαρμογή, την «ΔΙΑΣ Portal».

Με σκοπό την εναρμόνιση του Φορέα στην κείμενη νομοθεσία και στην προσπάθεια περιορισμού τόσο του διοικητικού όσο και του οικονομικού κόστους κρίνεται απαραίτητη η υποβολή αιτήματος προσχώρησης στην ειδική διαδικτυακή εφαρμογή «ΔΙΑΣ Portal», με την οποία καθίσταται δυνατή η online μεταφορά κεφαλαίων, είτε προς τους τραπεζικούς λογαριασμούς του Φορέα Διαχείρισης στην εμπορική τράπεζα είτε με την απευθείας μεταφορά των πληρωτέων ποσών στους τραπεζικούς λογαριασμό των προμηθευτών.

Ως χρήστες προτείνεται ο Πρόεδρος του Φορέα **κος Ποϊραζίδης Κωνσταντίνος** με εξουσιοδότηση για αναζήτηση εγγράφων και download, εγκρίσεων ενεργειών και πληρωμών της υπηρεσίας DCT και δυνατότητα πρόσβασης σε συγκεντρωτικά στοιχεία πληρωμών καθώς και σε κάθε πληροφόρηση για συμφωνία με τον τραπεζικό λογαριασμό. Και η υπάλληλος **κα Κούρδογλου Μαρία** με εξουσιοδότηση για αναζήτηση εγγράφων και download, με δυνατότητα επεξεργασίας εγγράφων και upload, διαχείρισης του προφίλ και τέλος δυνατότητα πρόσβασης σε συγκεντρωτικά στοιχεία πληρωμών καθώς και σε κάθε πληροφόρηση για συμφωνία με τον τραπεζικό λογαριασμό.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω το σώμα,

αποφάσισε ομόφωνα

Την υποβολή αιτήματος προσχώρησης στην διαδικτυακή εφαρμογή «ΔΙΑΣ Portal» της Τράπεζας της Ελλάδος, τον ορισμό του κος Ποϊραζίδη Κωνσταντίνου και της κα Κούρδογλου Μαρίας ως χρήστες της εφαρμογής με τις εξουσιοδοτήσεις που αναφέρονται παραπάνω.

Και εξουσιοδοτείται ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης κος Ποϊραζίδης Κωνσταντίνος για την υπογραφή όλων των σχετικών εγγράφων.

Η απόφαση αυτή πήρε αύξοντα αριθμό **1439/2020**

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Θέμα 5. Γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβάλλοντος για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 2481/18-9-2020 (ΑΔΑ: 6ΤΓΔΟΡ1Υ-8ΚΦ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 16,4MW, στη θέση «ΠΑΠΑΔΙΑ» και συνοδά έργα, εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κομοτηνής και Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, της εταιρείας ΝΙΑΤΑ ΑΙΟΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.». (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)

Ο πρόεδρος του Δ.Σ ενημέρωσε τα μέλη του Δ.Σ ότι έχει υποβληθεί στον Φ.Δ. αίτημα για γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβάλλοντος για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 2481/18-9-2020 (ΑΔΑ: 6ΤΓΔΟΡ1Υ-8ΚΦ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 16,4MW, στη θέση «ΠΑΠΑΔΙΑ» και συνοδά έργα, εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κομοτηνής και Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, της εταιρείας ΝΙΑΤΑ ΑΙΟΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.».

Ο Πρόεδρος Δ.Σ, έδωσε τον λόγο στην κ. Ζακκάκ η οποία παρουσίασε την εισήγηση της που είχε σταλεί στα μέλη του Δ.Σ μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας του Φ.Δ. και δίνεται αναλυτικά στο παράρτημα του παρόντος πρακτικού.

Στην συνέχεια, μετά από διαλογική συζήτηση, το σώμα λαμβάνοντας υπ' όψη την εισήγηση

αποφάσισε ομόφωνα

να γνωμοδοτήσει **θετικά** επί της μελέτης περιβάλλοντος για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 2481/18-9-2020 (ΑΔΑ: 6ΤΓΔΟΡ1Υ-8ΚΦ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 16,4MW, στη θέση «ΠΑΠΑΔΙΑ» και συνοδά έργα, εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κομοτηνής και Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, της εταιρείας ΝΙΑΤΑ ΑΙΟΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.», υπό την προϋπόθεση εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων που αναφέρονται στην εισήγηση.

Η απόφαση αυτή πήρε τον αριθμό **1440/2021**

Θέμα 6. Αίτημα της Nicolette Van Der Smissen (Αγροβιολογική) για διάθεση στοιχείων (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)

Η κ. Ζακκάκ ενημέρωσε τα μέλη του Δ.Σ ότι, η εταιρία «Αγροβιολογική» (Nicolette Van Der Smissen) με την από 19/08/2021 επιστολή της, αιτείται τη διάθεση δεδομένων δορυφορικής τηλεμετρίας που διαθέτει ο Φορέας Διαχείρισης για την ορνιθοπανίδα σε προτεινόμενη θέση εγκατάστασης φωτοβολταϊκού πάρκου. Τα παραπάνω δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο σύνταξης της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που θα εκπονηθεί για το παραπάνω έργο.

Ο Φορέας Διαχείρισης μπορεί να διαθέσει δεδομένα που αφορούν τους οκτώ δορυφορικούς πομπούς Μαυρόγυπα που προμηθεύτηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΠΕΡΑΑ.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Βάσει των απαντήσεων που έχει δώσει ο Φορέας Διαχείρισης σε αντίστοιχα προηγούμενα αιτήματα εταιριών και άλλων φορέων και δεδομένου ότι τα δεδομένα τηλεμετρίας που διαθέτει ο Φορέας Διαχείρισης είναι απαραίτητα για την κατά το δυνατό ακριβέστερη εκτίμηση των επιπτώσεων από την εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ, προτείνεται να παρασχεθούν τα παρακάτω στοιχεία δορυφορικής τηλεμετρίας για τους Μαυρόγυπες που φέρουν πομπό στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος ΕΠΠΕΡΑΑ:

1. Πίνακας παρουσίας κάθε πουλιού ανά ημέρα στην περιοχή του γηπέδου εγκατάστασης του φωτοβολταϊκού και σε ακτίνα 2χλμ από αυτό (κωδικοί πουλιών ανά ημέρα καταγραφής) και αντίστοιχο πεδίο που θα δηλώνει την πιθανή δραστηριότητα του πουλιού (standing, moving). Ως «standing» ορίζονται τα πουλιά με ταχύτητα $<0.83\text{m/s}$ ή 3km/h = πιθανή τροφοληψία ή ημερήσια κούρνια ή σε νυχτερινή κούρνια).
2. Χάρτης με τις γραμμές των διελεύσεων των πουλιών σε ακτίνα 2χλμ από το γήπεδο εγκατάστασης του φωτοβολταϊκού
3. Πίνακας με αναλυτικά στοιχεία για τους δορυφορικούς πομπούς (πόσοι πομποί έχουν τοποθετηθεί και σε πόσα πουλιά, χρονική περίοδος λειτουργίας, ώρες λειτουργίας ανά ημέρα)
4. Επικαιροποιημένο πίνακα ανευρέσεων νεκρών αρπακτικών πουλιών στην περιοχή του Έβρου – Ροδόπης από προσκρούσεις με Α/Γ ή άλλες υποδομές.

Προτείνεται η χορήγηση της παραπάνω πληροφορίας υπό τους όρους και περιορισμούς της απόφασης 432/2014 της 65ης/12-8-2014 συνεδρίασης του Δ.Σ. σχετικά με «Υιοθέτηση πρωτοκόλλου για τα Πνευματικά Δικαιώματα που αφορούν τα Παραδοτέα Προϊόντα και τα Πρωτογενή Δεδομένα που χειρίζεται ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου».

Στην συνέχεια, μετά από διαλογική συζήτηση, το σώμα λαμβάνοντας υπ' όψη την εισήγηση

αποφάσισε ομόφωνα

για τη χορήγηση της παραπάνω πληροφορίας υπό τους όρους και περιορισμούς της απόφασης 432/2014 της 65ης/12-8-2014 συνεδρίασης του Δ.Σ. σχετικά με «Υιοθέτηση πρωτοκόλλου για τα Πνευματικά Δικαιώματα που αφορούν τα Παραδοτέα Προϊόντα και τα Πρωτογενή Δεδομένα που χειρίζεται ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου».

Η απόφαση αυτή πήρε τον αριθμό **1441/2021**

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Θέμα 7. Παροχή διδακτικού έργου στο Τμήμα Μοριακής Βιολογίας του ΔΠΘ από την υπάλληλο του Φορέα Διαχείρισης Σ. Ζακκάκ, στο πλαίσιο της Πράξης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2021-2022 στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης» (εισηγητής Κ. Ποϊραζίδης)

Το θέμα εισηγήθηκε ο Πρόεδρος του Δ.Σ, κ. Ποϊραζίδης και ενημέρωσε τα μέλη του Δ.Σ ότι η κ. Ζακκάκ, βιολόγος του Φ.Δ. προτίθεται να παρέχει διδακτικό έργο στο Τμήμα Μοριακής Βιολογίας του ΔΠΘ, στο πλαίσιο της Πράξης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2021-2022 στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης».

Το διδακτικό έργο θα αφορά την παράδοση ενός δίωρου μαθήματος του χειμερινού εξαμήνου (Μοριακή οικολογία) κι ενός τριώρου μαθήματος του εαρινού εξαμήνου (Εισαγωγή στη Βιολογία Οργανισμών) του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022, επί αμοιβής, και θα πραγματοποιείται εκτός ωραρίου εργασίας της υπαλλήλου και πέρα των συμβατικών της υποχρεώσεων.

Σε συνέχεια της 1432/2021 απόφασης Δ.Σ, ο Πρόεδρος του Δ.Σ, εισηγήθηκε την έγκριση της αίτησης της κ. Σ. Ζακκάκ.

Μετά από διαλογική συζήτηση τα μέλη του Δ.Σ

αποφάσισαν ομόφωνα

της έγκριση της αίτησης της κ. Ζακκάκ για παροχή διδακτικού έργου στο Τμήμα Μοριακής Βιολογίας του ΔΠΘ από την υπάλληλο του Φορέα Διαχείρισης Σ. Ζακκάκ, στο πλαίσιο της Πράξης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2021-2022 στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Η απόφαση αυτή πήρε τον αριθμό **1442/2021**

Θέμα 8. Γνωμοδότηση για ΕΟΑ κτηνοτροφικής μονάδας δυναμικότητας 225 αιγοπροβάτων (4,5 ισοδύναμα) ελευθέρως βοσκής του κ. Πεντζιάλ Ιντρίζ, στον οικισμό Μεγάλου Δερείου, Ορεινός Έβρος – Κοιλάδα Δερείου, GR1110010 (εισηγητής: Στ. Τσιαντικούδης)

Ο κ. Στ. Τσιαντικούδης ενημέρωσε τα μέλη για την γνωμοδότηση που ζητείται από το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Π.Ε. Έβρου για κτηνοτροφική εγκατάσταση στην περιοχή οικισμού Μεγάλου Δερείου.

Ανέφερε ότι πρόκειται για μια υφιστάμενη κτηνοτροφική μονάδα δυναμικότητας 225 αιγοπροβάτων η οποία βρίσκεται κοντά στον οικισμό Μεγάλου Δερείου (εικόνα 1), νοτιοδυτικά του οικισμού και αποτελείται από τις παρακάτω εγκαταστάσεις:

- Κτίριο σταβλισμού – υφιστάμενο ποιμνιοστάσιο (από ξύλινο σκελετό και λαμαρίνες)
- Βοηθητικός χώρος – αποθήκη (από ξύλινο σκελετό και λαμαρίνες)
- Περίφραξη

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Δεν αναφέρεται η ύπαρξη μηχανολογικού εξοπλισμού και έτσι η μονάδα δεν εκπέμπει βιομηχανικούς αέριους ρύπους και επίσης δεν παράγονται χημικά απόβλητα.

Τα μόνα απόβλητα είναι τα παράγωγα των ζώων (κοπριά) και τα υγρά απόβλητα τα οποία όμως δεν προκαλούν μόλυνση στο γύρω περιβάλλον καθώς θα αναμειγνύονται με την υπόλοιπη κοπριά ή απορροφούνται από το χρησιμοποιούμενο άχυρο ή θα εξατμίζονται.

Η χρήση αγροτικών μηχανημάτων είναι μόνο η αναγκαία που απαιτείται για την μεταφορά ζώων, ζωοτροφής και απομάκρυνσης των ζωικών αποβλήτων.

Δεν προκαλεί άλλες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Εισηγείται θετικά για την λειτουργία της κτηνοτροφικής μονάδας με τους παρακάτω περιβαλλοντικούς όρους σε συνδυασμό με τους όρους που αναφέρονται στην ενότητα 5

«ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Η ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΩΣ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΩΝΤΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ. ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΗΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ»

Και στην ενότητα 6

«ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ»

Τα οργανικά και άλλα απόβλητα που θα προκύπτουν από την μονάδα να μην απορρίπτονται σε τυχόν κοντινά ρέματα και άλλους υδάτινους αποδέκτες για αποφυγή μόλυνσης του νερού.

Τα μη οργανικά υλικά (πλαστικά, μεταλλικά και συνθετικά αντικείμενα), επίσης να συγκεντρώνονται σε κατάλληλο σημείο της μονάδας και ανά περιοδικά διαστήματα να απομακρύνονται σε κάδους απορριμμάτων ή σε χώρους διάθεσης απορριμμάτων κατάλληλους, εκτός της κτηνοτροφικής μονάδας.

Το σώμα, μετά από διαλογική συζήτηση

αποφάσισε ομόφωνα

Να γνωμοδοτήσει θετικά για την κτηνοτροφική εγκατάσταση του κ. Πεντζιάλ Ιντρίζ, δυναμικότητας 225 αιγοπροβάτων στην περιοχή οικισμού Μεγάλου Δερείου.

Η απόφαση αυτή πήρε τον αριθμό **1443/2021**

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Θέμα 9. Γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 3981/16-12-2020 (ΑΔΑ: ΩΣΓ7ΟΡ1Υ-ΚΝΣ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 21MW, στη θέση «ΘΩΡΑΚΑΣ» και συνοδά, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΗ ΛΙΡΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.»». (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)

Ο πρόεδρος του Δ.Σ ενημέρωσε τα μέλη του Δ.Σ ότι έχει υποβληθεί στον Φ.Δ. αίτημα για γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 3981/16-12-2020 (ΑΔΑ: ΩΣΓ7ΟΡ1Υ-ΚΝΣ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 21MW, στη θέση «ΘΩΡΑΚΑΣ» και συνοδά, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΗ ΛΙΡΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.»».

Ο Πρόεδρος Δ.Σ, έδωσε τον λόγο στην κ. Ζακκάκ η οποία παρουσίασε την εισήγηση της που είχε σταλεί στα μέλη του Δ.Σ μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας του Φ.Δ. και δίνεται αναλυτικά στο παράρτημα του παρόντος πρακτικού.

Στην συνέχεια, μετά από διαλογική συζήτηση, το σώμα λαμβάνοντας υπ' όψη την εισήγηση

αποφάσισε ομόφωνα

να γνωμοδοτήσει **θετικά** επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 3981/16-12-2020 (ΑΔΑ: ΩΣΓ7ΟΡ1Υ-ΚΝΣ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 21MW, στη θέση «ΘΩΡΑΚΑΣ» και συνοδά, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΗ ΛΙΡΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.»», υπό την προϋπόθεση εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων που αναφέρονται στην εισήγηση.

Η απόφαση αυτή πήρε τον αριθμό **1444/2021**

Μη υπάρχοντων άλλων θεμάτων ο Πρόεδρος Δ.Σ κήρυξε την λήξη της συνεδρίασης

Τα Μέλη

Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Πιστόλας Κωνσταντίνος

Σκαρτσά Θεοδώρα

Ποϊραζίδης Κωνσταντίνος

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Κοράκης Γεώργιος

Βασιλάκης Δημήτριος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ 171^{ΗΞ} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ

Θέμα4: Γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβάλλοντος για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 2481/18-9-2020 (ΑΔΑ: 6ΤΓΔΟΡ1Υ-8ΚΦ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 16,4MW, στη θέση «ΠΑΠΑΔΙΑ» και συνοδά έργα, εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κομοτηνής και Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, της εταιρείας ΝΙΑΤΑ ΑΙΟΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.» (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)

1. Γενικά στοιχεία

Η υπό εξέταση Μελέτη Περιβάλλοντος Επιπτώσεων (ΜΠΕ) αφορά στην τροποποίηση του αδειοδοτημένου έργου στη θέση «Παπαδιά» (υπ' αριθμ. 2481/18-09-2020 ΑΕΠΟ). Η προτεινόμενη τροποποίηση αφορά στην αλλαγή του τύπου και της θέσεις των ανεμογεννητριών από δύο (2) τύπου V117-4,0MW και δύο (2) τύπου V117-4,2MW με διάμετρο ρότορα 117m και ύψος πυλώνα 91,5m (συνολικό ύψος Α/Γ: 150m) σε τύπου V136-4,2MW, με διάμετρο ρότορα 136m και ύψος πυλώνα 82m (συνολικό ύψος Α/Γ: 150m). Λόγω αλλαγής του τύπου των ανεμογεννητριών, μεταβάλλεται η Εγκατεστημένη και η Μέγιστη Ισχύς Παραγωγής του Σταθμού από 16,4MW σε 16,8MW. Επιπλέον αφορά σε αλλαγές των ορίων του πολυγώνου εγκατάστασης σύμφωνα με τους περιορισμούς χωροθέτησης της υφιστάμενης νομοθεσίας και σε αλλαγές στα έργα οδοποιίας (αύξηση του μήκους της νέας οδοποιίας προς διάνοιξη κατά 843μ) και στην όδευση του δικτύου μέσης τάσης για την εξυπηρέτηση του ΑΣΠΗΕ.

Το έργο μετά τις προτεινόμενες τροποποιήσεις διαμορφώνεται ως εξής:

1. Τέσσερις (4) ανεμογεννήτριες (Α/Γ), τύπου Vestas V136 ισχύος 4,2MW έκαστη, με διάμετρο ρότορα 136m και ύψος πλήμνης 82m.
2. Τέσσερις (4) πλατείες εγκατάστασης Α/Γ, εμβαδού κατά μέσο όρο 4.400m² η καθεμία.
3. Έργα νέας οδοποιίας προς διάνοιξη, συνολικού μήκους 3.343m.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

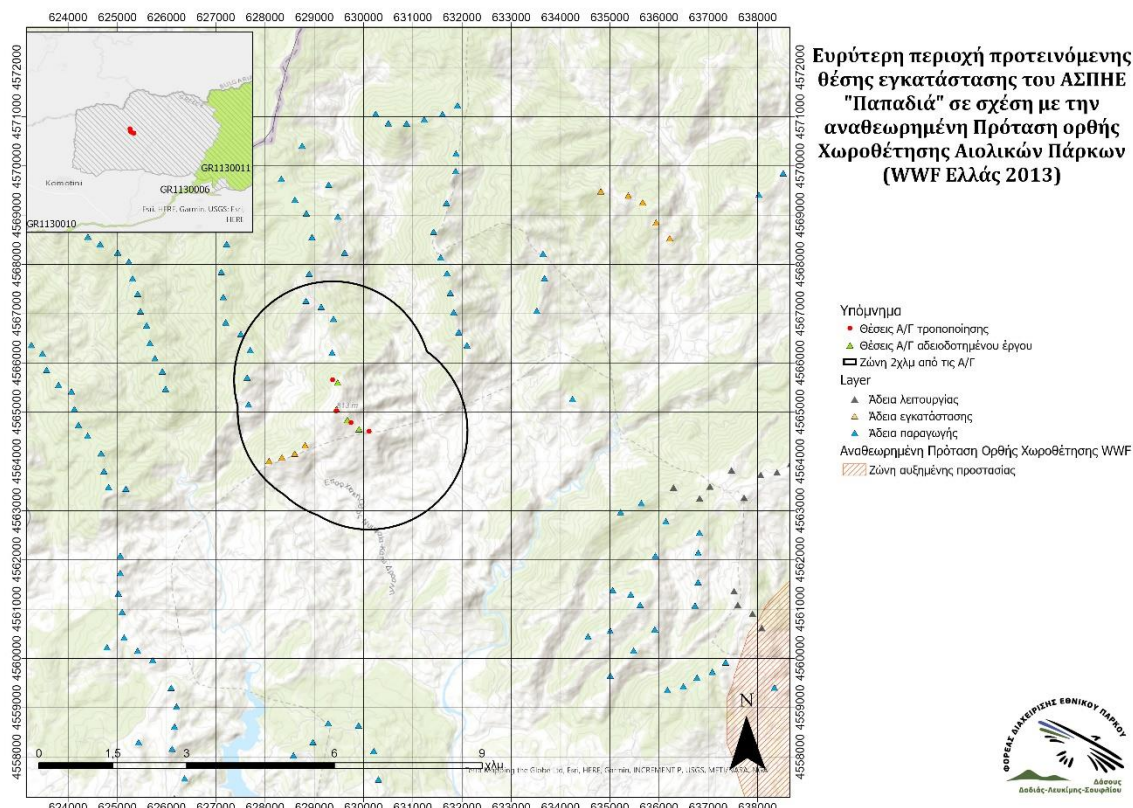
4. Υπόγειο εσωτερικό δίκτυο Μέσης Τάσης (33kV), συνολικού μήκους 3,26km.
5. Οικίσκος ελέγχου, συνολικού εμβαδού 120m² εντός χώρου επέμβασης 4.000m² (εκτός σχεδίου δόμηση).
6. Υπόγειο δίκτυο διασύνδεσης Μέσης Τάσης (33kV), συνολικού μήκους 16,41km
7. Σημείο διασύνδεσης του Α/Π με το Ε.Σ.Μ.Η.Ε. μέσω του υφιστάμενου Υποσταθμού Ανύψωσης Μ.Τ./150kV στη θέση «Φλάμπουρο».

Το σύνολο των Α/Γ του ΑΣΠΗΕ προτείνεται να εγκατασταθούν εκτός περιοχών του εθνικού καταλόγου του δικτύου Natura 2000, αλλά εντός της ΣΠΠΕ με κωδικό GR008 «Κοιλάδα Φιλιουρή-Ανατολική Ροδόπη». Επιπλέον, ο ΑΣΠΗΕ χωροθετείται εντός του Καταφύγιο Άγριας Ζωής με τον κωδικό K805 και επωνυμία «Πατέρμων – Άδας Δήμου Κομοτηνής». Στα 14km περίπου ανατολικά του ΑΣΠΗΕ εντοπίζεται η ΖΕΠ GR1130011, στα 23km δυτικά η ΖΕΠ GR1130012 και στα 16km νοτιοανατολικά ο ΤΚΣ GR1130006. Η σημαντικότητά της ΖΕΠ GR1130011, η οποία εμπίπτει στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, έγκειται στο ότι συντηρεί σημαντικούς πληθυσμούς αναπαραγόμενων αρπακτικών ειδών και πτωματοφάγων που την επισκέπτονται για τροφοληψία. Στα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR1130011 περιλαμβάνονται ο Μαυρόγυπας *Aegypius monachus*, ο Ασπροπάρης *Neophron percnopterus*, ο Χρυσαιτός *Aquila chrysaetos* και το Όρνιο *Gyps fulvus*, είδη τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως τα πλέον ευπαθή σε αιολικά πάρκα, σε βαθμό που προτείνεται ο αποκλεισμός εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ σε ΣΠΠΕ και ΖΕΠ για τις οποίες αποτελούν είδη χαρακτηρισμού (Δημαλέξης et al., 2010).

Τα μεγάλα πουλιά με περιορισμένη ικανότητα ελιγμών και μεγάλο φορτίο φτερούγων, όπως τα πτωματοφάγα, διατρέχουν γενικά μεγαλύτερο κίνδυνο πρόσκρουσης με Α/Γ (Brown et al., 1992) καθώς επίσης και τα είδη που συνήθως πετούν την αυγή και το σούρουπο ή τη νύχτα και είναι λιγότερο πιθανό να εντοπίζουν και να αποφεύγουν τις Α/Γ. Ειδικά για τους γύπες, υπάρχουν ενδείξεις ότι η ευαισθησία τους σε προσκρούσεις σχετίζεται και με τις προσαρμογές όρασης τους (για τη τροφοληψία, οπτικό πεδίο προς το έδαφος και όχι προς κατεύθυνση πτήσης, μικρό μετωπικό διοπτρικό πεδίο όρασης, Martin et al., 2012). Στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΖΕΠ GR1130011, η **«παραγωγή αιολικής ενέργειας» συμπεριλαμβάνεται στις πιέσεις/απειλές με «υψηλή» σημασία.**

Η περιοχή εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ επίσης βρίσκεται εκτός της ζώνης αποκλεισμού και της ζώνης αυξημένης προστασίας της WWF Ελλάς (WWF Ελλάς, 2013) και εντός της μη-βασικής περιοχής/ζώνη 1 για το Μαυρόγυπα, όπως χαρακτηρίζονται στην εργασία των Vasilakis et al., (2017) (Εικόνες 1 & 2).

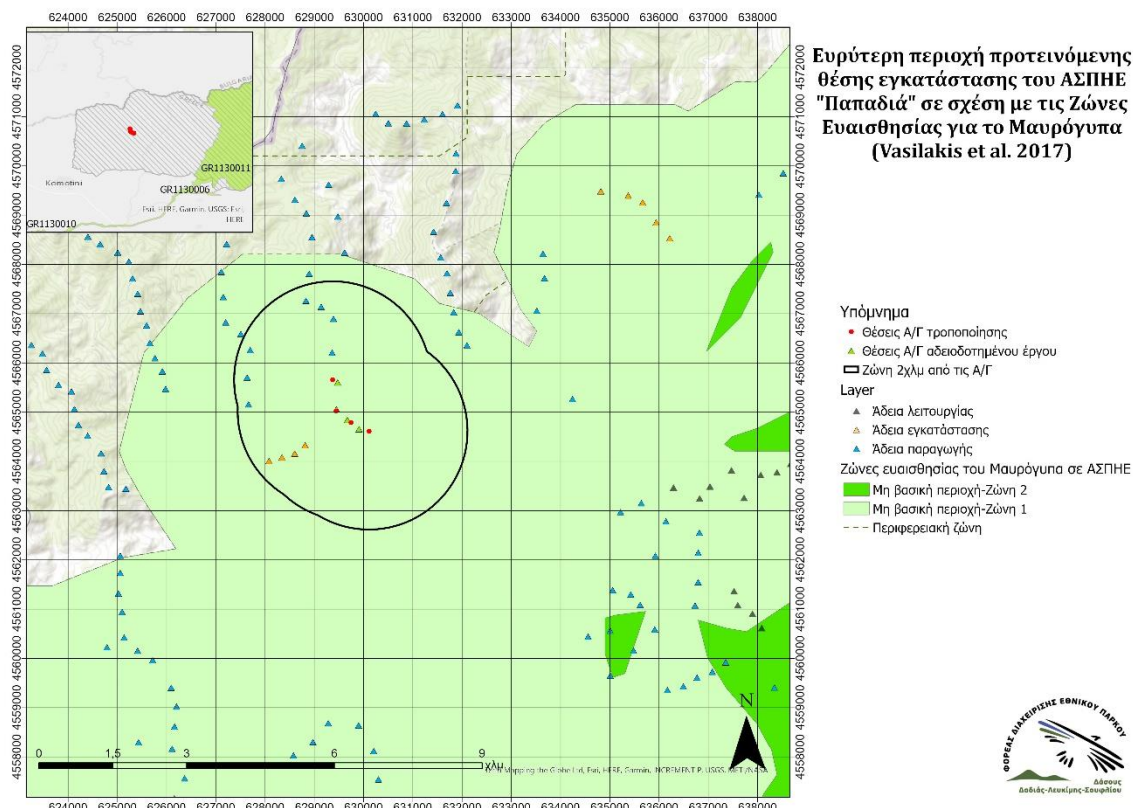
Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Εικόνα 1: Ευρύτερη περιοχή προτεινόμενης θέσης εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ «Παπαδιά» σε σχέση με την Αναθεωρημένη Πρόταση Ορθής Χωροθέτησης Αιολικών Πάρκων (WWF Ελλάς 2013)

Στην ΕΟΑ, στο σημείο όπου γίνεται αναφορά σε γειτονικά υφιστάμενα ή αδειοδοτημένα έργα στην περιοχή μελέτης (Πίνακας 2), περιλαμβάνονται 18 έργα, δύο εκ των οποίων είναι εγκατεστημένα με άδεια λειτουργίας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι ΑΣΠΗΕ «Μακρομύτης», «Θώρακας» και «Φρουρός», οι οποίοι στην ΕΟΑ αναφέρεται ότι βρίσκονται στο στάδιο της άδειας παραγωγής, έχουν λάβει ΑΕΠΟ. Η πλησιέστερη Α/Γ του ΑΣΠΗΕ «Μακρομύτης» βρίσκεται σε απόσταση 933μ από τις Α/Γ του υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Εικόνα 2: Ευρύτερη περιοχή προτεινόμενης θέσης εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ «Παπαδιά» σε σχέση με τις ζώνες ευαισθησίας για το Μαυρόγυπα (Vasilakis et al. 2017)

2. Αξιολόγηση χρήσης προτεινόμενης θέσης χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ από τα αρπακτικά πουλιά

Η έρευνα πεδίου, για τις ανάγκες τις ΕΟΑ, πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο 2019 έως και τον Φεβρουάριο του 2020 σε 31 ημερήσιες επισκέψεις για την καταγραφή της ορνιθοπανίδας, συν 3 νυχτερινές επισκέψεις για την καταγραφή των νυχτερίδων. Για την καταγραφή των αρπακτικών πουλιών πραγματοποιήθηκαν καταγραφές από δύο εποπτικά σημεία, ενώ ο μέσος όρος χρόνου παρατήρησης ανά ημέρα κυμαίνονταν από 3,87 έως 7,00 ώρες. Ο συνολικός χρόνος παρατήρησης ήταν 170,1 ώρες και αφορά στο σύνολο των καταγραφών (και όχι μόνο αυτές που αφορούν τις μεθόδους καταγραφής των αρπακτικών πουλιών).

Βάσει των καταγραφών πεδίου, στην περιοχή αναγνωρίστηκαν 70 είδη. Δεκατέσσερα από αυτά ήταν αρπακτικά πουλιά και ο Μαυροπελαργός, μεταξύ των οποίων υπήρχαν είδη ιδιαίτερως ευαίσθητα σε αιολικά πάρκα, όπως ο Μαυρόγυπα, το Όρνιο και ο Χρυσαιτός.

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης - Σουφλίου» του ΕΠΠΕΡΑΑ, έχει προμηθευτεί οκτώ δορυφορικούς πομπούς, υψηλής χρονικής συχνότητας, με σκοπό την καταγραφή των μετακινήσεων των ατόμων Μαυρόγυπα διαφόρων ηλικιών, έτσι ώστε να αποτυπωθούν οι βασικοί διάδρομοι μετακίνησης του είδους, οι κύριες περιοχές τροφοληψίας και κούρνιας του κοκ. Απώτερος στόχος είναι ο αποτελεσματικότερος σχεδιασμός των διαχειριστικών δράσεων

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

για την προστασία του είδους. Ο αριθμός των πομπών αντιστοιχεί περίπου στο 6.5% του πληθυσμού. Οι πομποί αυτοί καταγράφουν τη θέση του πουλιού κάθε 3 λεπτά (υψηλής χρονικής συχνότητας) με αποτέλεσμα να παρέχουν υψηλή ακρίβεια στην αποτύπωση των διαδρόμων μετακίνησης. Οι ώρες λειτουργίας τους κατά τους χειμερινούς μήνες είναι 06:00-19:00, ενώ κατά τους θερινούς είναι 05:00-21:00, καθώς τα πουλιά κινούνται τις ώρες που έχει φως. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 27 Μαυρόγυπες, στους οποίους έχουν τοποθετηθεί 20 πομποί από το Φορέα Διαχείρισης, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE «Conservation of Black and Griffon vultures in the cross-border Rhodopes mountains» (LIFE RE-VULTURES - LIFE14 NAT/NL/000901 – A2), στο οποίο ο ΦΔ συμμετέχει ως εξωτερικός συνεργάτης και το οποίο χρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (LIFE NATURE). Οι πομποί αυτοί καταγράφουν τη θέση του πουλιού κάθε μία ώρα. Στο σύνολό τους, οι παραπάνω πομποί, μέχρι την 23^η Ιανουαρίου 2020, οπότε και ανακτήθηκαν τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη γνωμοδότηση επί της ΕΟΑ, είχαν συμπληρώσει 675 ημέρες καταγραφών (ΜΟ ημερών λειτουργίας ανά πομπό για τους πομπούς που έχουν συμπληρώσει 100 ημέρες καταγραφής) ή 1250 διακριτές ημέρες και ο μέσος χρόνος λήψης στοιχείων από κάθε πομπό ανά ημέρα ήταν 14,5 ώρες. Στο πλαίσιο του παραπάνω προγράμματος LIFE έχουν τοποθετηθεί 29 δορυφορικοί πομποί από την οργάνωση BSPB και σε Όρνια που αναπαράγονται στη Βουλγαρία (9 από τους οποίους καταγράφουν τη θέση του πουλιού κάθε 5 λεπτά - υψηλής χρονικής συχνότητας). Στο σύνολό τους, οι παραπάνω πομποί, μέχρι την 23^η Ιανουαρίου 2020, οπότε και ανακτήθηκαν τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη γνωμοδότηση επί της ΕΟΑ, είχαν συμπληρώσει 649,19 ημέρες καταγραφών (ΜΟ ημερών λειτουργίας ανά πομπό για τους πομπούς που έχουν συμπληρώσει 100 ημέρες καταγραφής) ή 1308 διακριτές ημέρες. Αν και οι πομποί συλλέγουν δεδομένα καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου, ως μέσος ημερήσιος χρόνος καταγραφών θεωρούνται οι 14,5 ώρες κατά τις οποίες τα πουλιά είναι δραστήρια. Τα δεδομένα αυτά, που αφορούν την περιοχή χωροθέτησης του υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ, διατέθηκαν στο Φορέα Διαχείρισης με σκοπό την ακριβέστερη αποτίμηση των επιπτώσεων του υπό εξέταση έργου. Τόσο για το Μαυρόγυπα, όσο και για το Όρνιο για τους υπολογισμούς των διελεύσεων χρησιμοποιήθηκαν μόνο τα σημειακά δεδομένα (και όχι οι γραμμικές μετακινήσεις), τα οποία αποτυπώνουν με αξιοπιστία την παρουσία των ατόμων στην περιοχή ενδιαφέροντος. Οι γραμμικές μετακινήσεις χρησιμοποιήθηκαν μόνο στην περίπτωση των πομπών υψηλής χρονικής συχνότητας για την οπτική αποτύπωση των μετακινήσεων στο χάρτη.

Τα δεδομένα από τους παραπάνω πομπούς είχαν εξεταστεί προσεκτικά και συμπληρωματικά αυτών που παρουσιάζονται στη μελέτη, κατά την προηγούμενη γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης για το υπό εξέταση έργο (Α.Π. 276/06-05-2020), έτσι ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με τη χρήση της προτεινόμενης περιοχής χωροθέτησης του ΑΣΠΗΕ από τα αρπακτικά πουλιά και την εκτίμηση των επιπτώσεων.

Από την εξέταση των παραπάνω στοιχείων είχε προκύψει ότι η χρήση του χώρου από τα υπό εξέταση είδη, αν και σχετικά χαμηλή, δε μπορεί να χαρακτηριστεί αμελητέα, ιδιαίτερα για τους γύπες, το Φιδαιτό, τη Γερακίνα και το Βραχοκιρκίνεζο. Ωστόσο, είχε εκτιμηθεί ότι το έργο δύναται να υλοποιηθεί υπό την προϋπόθεση λήψης μίας σειράς μέτρων, για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων.

Οι νέες προτεινόμενες θέσεις των Α/Γ βρίσκονται σε πολύ μικρή απόσταση από αυτές του αδειοδοτημένου έργου, εντός του ίδιου πολυγώνου, ενώ η αύξηση της διαμέτρου του ρότορα των νέων Α/Γ έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της επιφάνειας σάρωσης κατά 35% (42.983μ² στο

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

αδειοδοτημένο έναντι 58.077μ² μετά την προτεινόμενη τροποποίηση). Ωστόσο, δεδομένου ότι η περιοχή χωροθέτησης του ΑΣΠΗΕ δε φαίνεται να χρησιμοποιείται συστηματικά για κούρνια ή τροφοληψία από τους γύπες, κρίνεται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση δεν αναμένεται να μεταβάλει το μέγεθος των επιπτώσεων, όπως είχαν εκτιμηθεί για το αδειοδοτημένο έργο, σε σημαντικό βαθμό. Σε κάθε περίπτωση, τόσο η συχνότητα διελεύσεων των γυπών, όσο και η τακτική τροφοληψία των υπολοίπων ειδών στην περιοχή (για λεπτομέρειες βλ. την Α.Π. 276/06-05-2020 γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης) **επιβάλει να ληφθεί μία σειρά μέτρων**, για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων, τα οποία αναφέρονται αναλυτικά στην επόμενη παράγραφο.

3. Αξιολόγηση προτεινόμενων μέτρων μετριασμού

Περιβαλλοντικοί όροι (οι προτεινόμενες προσθήκες/τροποποιήσεις στους όρους που προτείνονται από την ΕΟΑ εμφανίζονται με πλάγια υπογραμμισμένα γράμματα)

1. Σε αντίθεση με την τοποθέτηση της ΕΟΑ, βάσει της οποίας «δεν προτείνεται κανενός άλλου είδους παρακολούθηση ή αυτοματοποιημένη λειτουργία αντίδρασης έναρξης ή παύσης λειτουργίας των Α/Γ, με τεχνικό ή άλλο εξοπλισμό», τόσο η συχνότητα διελεύσεων που καταγράφηκε για τους γύπες, όσο και η τακτική τροφοληψία των υπολοίπων ειδών στην περιοχή, στο πλαίσιο της αποτροπής ελαχιστοποίησης της πιθανότητας πρόσκρουσης πουλιών στις ανεμογεννήτριες, κατά τη φάση εγκατάστασης και πριν από την έναρξη της λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ να τοποθετηθεί σύστημα αποτροπής προσκρούσεων πτηνών και αυτοματοποιημένης παύσης στο σύνολο των Α/Γ. Το σύστημα θα πρέπει να καλύπτει τη δραστηριότητα μεσαίου και μεγάλου μεγέθους αρπακτικών και των πτωματοφάγων. Αν και βάσει των αποτελεσμάτων του προγράμματος LIFE12 BIO/GR/000554 αλλά και άλλων ερευνών (Tome et al. 2017) έχει αποδειχθεί ότι για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του συστήματος είναι απαραίτητος ο συνδυασμός του με καθημερινή και ολόημερη παρουσία ορνιθολόγων-παρατηρητών, στην προκειμένη περίπτωση η σχετικά χαμηλή συχνότητα των διελεύσεων των ευαίσθητων ειδών δεν καθιστά την παρουσία ορνιθοπαρατηρητή απαραίτητη. Τα αποτελέσματα (δεδομένα) των καταγραφών και ενεργειών του συστήματος θα αναλύονται (και θα αξιολογούνται) σε Ετήσιες Εκθέσεις που θα ενσωματώνονται στις Αναφορές Παρακολούθησης που θα υποβάλλονται Δ/σης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, ενώ θα παρέχεται στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου πρόσβαση στα πρωτογενή δεδομένα που θα καταγράφονται από το σύστημα.
2. Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στην οποιαδήποτε εγκατάσταση πλεγματικές κατασκευές που δίνουν την δυνατότητα στα πουλιά να κάθονται ή να συγκεντρώνονται σε αυτές.
3. Ο σταθερός φωτισμός των ανεμογεννητριών θα πρέπει να αποφεύγεται για να μειώνεται ο κίνδυνος πρόσκρουσης. Αν αυτό είναι αναπόφευκτο, θα μπορούσε να εξεταστεί η περίπτωση του άσπρου στροβοσκοπικού φωτισμού που αναβοσβήνει, ως λιγότερο ελκυστικού για τα πουλιά.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

4. Τα καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, πρέπει να χωροθετούνται αφού προηγηθεί πολύ προσεκτικός σχεδιασμός. Οι υποδομές μεταφοράς του ηλεκτρικού ρεύματος θα πρέπει να είναι υπόγειες στο σύνολό τους. Μόνο εάν αυτό δεν είναι τεχνικά δυνατό μπορεί να είναι υπέργειες αλλά θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι είναι κατάλληλα μονωμένες και σημασμένες, ώστε να ελαχιστοποιούν το κίνδυνο ηλεκτροπληξίας και πρόσκρουσης πτηνών πάνω τους. Στο συγκεκριμένο αιολικό πάρκο προτείνεται η κατασκευή υπόγειου εσωτερικού δικτύου μέσης τάσης για τη διασύνδεση των Α/Γ μεταξύ τους, καθώς και υπόγειο εξωτερικό δίκτυο ΜΤ για την διασύνδεση του ΑΠ με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Σ.Μ.Η.Ε.)
5. Θα πρέπει να προβλέπεται η υποχρέωση άμεσης απομάκρυνσης νεκρών ζώων (σκύλων, αιγοπροβάτων, υποειδών, αγελάδων, κ.λπ.) που εντοπίζονται εντός ακτίνας τουλάχιστον 500 μέτρων από την βάση των ανεμογεννητριών και κατά μήκος της οδού σύνδεσης των Α/Γ σε ακτίνα $\geq 300m$ εκατέρωθεν αυτής, εβδομαδιαία τρεις φορές ή και συχνότερα κατά περίπτωση. Τα νεκρά αυτά ζώα θα πρέπει να αδρανοποιούνται/καίγονται σε πιστοποιημένη μονάδα σε συνεργασία με την κτηνιατρική υπηρεσία, ή να θάβονται με ευθύνη της εταιρίας ή να αποτίθενται σε υφιστάμενους αδειοδοτημένους χώρους τροφικής ενίσχυσης αρπακτικών πουλιών. Με αυτό τον τρόπο θα μειώνεται ο κίνδυνος πρόσκρουσης πτωματοφάγων ειδών στις ανεμογεννήτριες όταν θα εντοπίζουν το κάθε νεκρό ζώο, ενώ δεν θα επηρεάζεται η διαθεσιμότητα της τροφής τους. Η ευθύνη για τη συλλογή και μεταφορά νεκρών ζώων πρέπει να ανήκει στην εταιρία κατασκευής και λειτουργίας του αιολικού πάρκου και το προσωπικό που απασχολείται καθημερινά θα έχει, εντός των καθηκόντων του, τη μέριμνα της απομάκρυνσης τέτοιου είδους πιθανής πηγής τροφοληψίας, που θα μπορούσε να προσελκύσει τα αρπακτικά και κυρίως τα πτωματοφάγα είδη προκαλώντας μεγαλύτερη συγκέντρωση από την καταγεγραμμένη στην περιοχή (σχετική αναφορά στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των ειδών όρνιο, μαυρόγυπας, χρυσαετός).
6. Θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τις εργασίες εκσκαφής και εγκατάστασης, ώστε να προκαλείται η μικρότερη δυνατή όχληση στην πανίδα και στην орνιθοπανίδα της περιοχής, εξαιτίας της κίνησης και της λειτουργίας των βαρέων μηχανημάτων. Επίσης, θα πρέπει να αποφεύγεται, στο μέτρο του δυνατού, η χρήση εκρηκτικών υλών και να γίνεται με ηπιότερο τρόπο η εργασία. Οι εργασίες κατασκευής και εγκατάστασης του πάρκου να μη συμπέσουν με κρίσιμες για την πανίδα της περιοχής, ασχέτως της σημαντικότητας των ειδών ώστε να μην υπάρξει διατάραξη στο κρίσιμο αυτό στάδιο του βιολογικού τους κύκλου (περίοδος αναπαραγωγής ειδών πανίδας ή φωλεοποίησης και ανατροφής των νεοσσών της орνιθοπανίδας). Με βάση τα παραπάνω οι εργασίες κατασκευής και εγκατάστασης του πάρκου θα πρέπει να ξεκινούν μετά το τέλος Ιουνίου και να σταματούν πριν την 1^η Μαρτίου.
7. Το περιβάλλον που θα αλλοιωθεί από την όλη επέμβαση θα πρέπει να αποκατασταθεί και προς τούτο επιβάλλεται να συνταχθεί ειδική δασοτεχνική μελέτη πριν από τις εργασίες αποκατάστασής του. Να γίνει αποκατάσταση της βλάστησης και του τοπίου

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

των χώρων επέμβασης, συμπεριλαμβανομένων των πρανών των διανοιχθέντων δρόμων. Τα είδη φυτών που θα χρησιμοποιηθούν να είναι αυτόχθονα και να μην είναι ξένα προς τη φυσική φυτοκοινωνία της περιοχής. Οι εργασίες φύτευσης να αρχίζουν αμέσως σε κάθε τμήμα στο οποίο έχουν περατωθεί οι χωματουργικές εργασίες και έχουν διαμορφωθεί οι τελικές επιφάνειες. Ειδικότερα θα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν οι χωματουργικές επεμβάσεις και να διατηρηθούν σημαντικές επιφάνειες με φυτοκάλυψη χαμηλού ύψους στο χώρο του πολυγώνου του Αιολικού Πάρκου. Μετά το πέρας των εργασιών κατασκευής όλοι οι περιττοί δρόμοι και επεμβάσεις θα πρέπει να αποκαθίστανται προκειμένου να περιορίζεται η πρόσβαση στην περιοχή με αποτέλεσμα τον περιορισμό της διατάραξής της.

8. Στην ευρύτερη περιοχή, όχι εντός του χώρου του πάρκου και πάντα σε σημαντική απόσταση, άνω των 400 m, από τις πλατείες εγκατάστασης των ανεμογεννητριών, μπορεί να κατασκευαστεί με δαπάνη της εταιρίας κατασκευής, ομβροδεξαμενή και ποτίστρες. Η δεξαμενή αυτή θα λαμβάνεται μέρμνα να βρίσκεται σε σωστή λειτουργία και πληρότητα ώστε να παρέχεται πόσιμο νερό στην ορνιθοπανίδα αλλά και γενικότερα στην πανίδα της περιοχής, ιδίως στα εδαφόβια είδη και στα μικροπούλια

Συμπληρωματικά και σε τροποποίηση του κεφαλαίου 5 «Πρόγραμμα Παρακολούθησης (monitoring)» της ΕΟΑ και της συμπληρωματικής τεχνικής έκθεσης σχεδίου περιβαλλοντικής διαχείρισης, προτείνονται τα παρακάτω:

1. Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης να εφαρμοστεί μόνο από εξειδικευμένους επιστήμονες που θα ορίσει ο φορέας του έργου (και όχι από προσωπικό του ΑΣΠΗΕ όπως προτείνεται στη συμπληρωματική έκθεση). Το πρόγραμμα παρακολούθησης θα είναι διάρκειας ενός (1) έτους πριν την εγκατάσταση και τριών (3) ετών μετά την έναρξη λειτουργίας και θα περιλαμβάνει σχέδιο παρακολούθησης των πληθυσμών και της κατανομής των ειδών της ορνιθοπανίδας που απαντώνται στην περιοχή του έργου, καθώς επίσης και παρακολούθηση της χρήσης του χώρου και επιπτώσεων ενόχλησης/εκτόπισης, αναζήτηση φωλιών και καταγραφή κρίσιμων ενδιαιτημάτων κατά την αναπαραγωγική περίοδο.
2. Παρακολούθηση πιθανών επιπτώσεων στα χειρόπτερα: Παράλληλα με την παρακολούθηση των πιθανών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα θα πρέπει να γίνεται και αντίστοιχη παρακολούθηση των πιθανών επιπτώσεων στα χειρόπτερα. Η παρακολούθηση και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να γίνει από εξειδικευμένους επιστήμονες (δασολόγους, βιολόγους κ.λπ.) με σκοπό την ορθή επιλογή μεθόδων παρακολούθησης βάσει των προτύπων αντίστοιχων διεθνών-εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων, την ορθή αξιολόγηση των επιπτώσεων και κατ' επέκταση την ορθή επιλογή των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων (εάν αυτές προκύψουν) [όπως π.χ. Αύξηση της ταχύτητας εκκίνησης για την αποφυγή συνθηκών ανέμου με την υψηλότερη δραστηριότητα νυχτερίδων και στροφής πτερυγίου (ώστε σε χαμηλές ταχύτητες ανέμου, της τάξης των 3.5 m/sec, να αποφεύγεται η περιστροφή του δρομέα της ανεμογεννήτριας), ή αποφυγή δραστηριοτήτων κατά τις περιόδους που οι

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

νυχτερίδες είναι πιο ευαίσθητες στην όχληση (πχ ανατροφή, χειμερία νάρκη), καθώς και κατά τη διάρκεια διελεύσεων και τροφοληψίας με βάση τοπική γνώση, κ.λπ.] (Fric και άλλοι 2018).

Όλα τα δεδομένα – στοιχεία που θα συλλέγονται στο πλαίσιο εφαρμογής του σχεδίου περιβαλλοντικής παρακολούθησης και αφορούν στις παρατηρήσεις орνιθοπανίδας, είτε από το προσωπικό είτε από τυχόν εγκατεστημένα αυτοματοποιημένα συστήματα, να είναι διαθέσιμα στις αρμόδιες Υπηρεσίες και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου σε πρωτογενή μορφή και σε πραγματικό χρόνο. Επίσης, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και η αναφορά για τις δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος παρακολούθησης να υποβάλλονται με τη μορφή ετήσιων εκθέσεων στις αρμόδιες Υπηρεσίες και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου στην αρχή κάθε έτους και με περίοδο αναφοράς το προηγούμενο έτος. Οι εκθέσεις θα πρέπει να αξιολογούνται ως προς την επιτυχία των μέτρων προστασίας, την ανάγκη λήψης τυχόν πρόσθετων μέτρων που δεν είχαν αρχικά προβλεφθεί κτλ

Τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης θα πρέπει αναλύονται και να αξιολογούνται ως προς την επιτυχία των μέτρων προστασίας της орνιθοπανίδας, την απαίτηση λήψης τυχόν πρόσθετων μέτρων αντιμετώπισης αρνητικών επιπτώσεων, που δεν είχαν αρχικά προβλεφθεί κλπ. σε Ετήσιες Εκθέσεις που θα ενσωματώνονται στις Αναφορές Παρακολούθησης που θα υποβάλλονται στις αρμόδιες Υπηρεσίες και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, θα προβλέπεται η συνέχιση της υλοποίησης του προγράμματος και μετά την πάροδο των τριών ετών από την έναρξη λειτουργίας.

3. Στις περιπτώσεις εκείνες που η μετά την κατασκευή παρακολούθηση εντοπίζει κάποιες επιπτώσεις (αυξημένη συγκέντρωση ή κινητικότητα ειδών στο χώρο) σε συγκεκριμένες ανεμογεννήτριες, προτείνεται ο σχεδιασμός δράσεων ενεργής διαχείρισης των χώρων κάτω από τις ανεμογεννήτριες (δημιουργία ανεπιθύμητων για τα πουλιά ενδαιτημάτων) μετά από κατάλληλες μελέτες, καθώς και των ενδαιτημάτων περιφερειακά του αιολικού πάρκου, ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλα ενδαιτήματα που θα προσελκύουν τα πουλιά μακριά από τις ανεμογεννήτριες. Τέτοιες διαχειριστικές δράσεις μπορούν για παράδειγμα να είναι η άροση και η σπορά εγκαταλελειμμένων αγρών και η εκχέρωση δασωμένων αγρών μετά από κατάλληλες μελέτες, ώστε τα είδη ενδιαφέροντος που πιθανόν να επηρεαστούν από το αιολικό πάρκο να οδηγούνται σε ασφαλείς εναλλακτικές περιοχές και να ευνοούνται έμμεσα. Στις μελέτες αυτές θα πρέπει απαραίτητως να ληφθούν υπόψη και τα λοιπά είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής.
4. Σε περίπτωση που κατά την παρακολούθηση της λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ διαπιστωθεί ότι κάποια/ες Α/Γ παρουσιάζουν αυξημένο ρίσκο πρόσκρουσης ή καταγραφεί περιστατικό πρόσκρουσης, θα πρέπει να προβλέπεται η επιβολή περιοδικής παύσης λειτουργίας ή/και η κατάργησης κάποιας/ων Α/Γ.

Προτάσεις αντισταθμιστικών περιβαλλοντικών όρων

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Με σκοπό την αντιστάθμιση των επιπτώσεων από τη λειτουργία του ΑΣΠΗΕ ή/και στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού σχεδίου δράσης της ΥΑ 168599/1495/2018, κρίνεται σκόπιμη η υποστήριξη από το φορέα του έργου μιας σειράς δράσεων με κύριους στόχους την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τη μελέτη και προστασία ειδών και οικοτόπων προτεραιότητας και τη διαχείριση των ενδιαιτημάτων απειλούμενων ειδών προτεραιότητας και απειλούμενων οικοτόπων, σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου και τη Δασική Υπηρεσία. Η υποστήριξη θα μπορούσε ενδεικτικά να περιλαμβάνει:

- Κάλυψη εξόδων συλλογής νεκρών πουλιών (οχήματα, καύσιμα, αναλώσιμα υλικά συλλογής & αποθήκευσης, αποστολής, νεκροψίας & νεκροτομής, ακτινογραφίες, τοξικολογική ανάλυση κτλ) Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία, Φορέας Διαχείρισης και Κτηνιατρική Υπηρεσία).
- Χρηματοδότηση ειδικών διαχειριστικών δασοκομικών εργασιών ή ειδικών δασοτεχνικών έργων επί εκτάσεων που υποδεικνύει Δασική Υπηρεσία, με σκοπό τη βελτίωση και την προστασία τους μέσω της αύξησης της βιοποικιλότητας και του θηρευτικού κεφαλαίου: α) Κατασκευή υδρομαστεύσεων για την βελτίωση της διαθεσιμότητας του επιφανειακού νερού στα ενδιαιτήματα των ειδών χαρακτηρισμού, β) Διεύρυνση των υφιστάμενων διακένων εντός των αναδασώσεων για την αντιστάθμιση απώλεια ενδιαιτήματος του Χρυσαιτό, γ) Δημιουργία διακένων περιμετρικά υπεραιώνόβιων δρυών εντός των αναδασώσεων, γ) Αύξηση του κρασπεδικού ενδιαιτήματος κατά μήκος των δασικών δρόμων που διασχίζουν τις αναδασωτέες εκτάσεις, δ) Διενέργεια καλλιεργητικών υλοτομιών εντός των αναδασώσεων, ε) Συντήρηση του οδικού δικτύου
- Χρηματοδότηση περιοδικής παρακολούθησης σαρκοφάγων θηλαστικών (θηρευτών). Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)
- Χρηματοδότηση μελέτης εκτίμησης του πληθυσμού των κορακοειδών και του ανταγωνισμού τους με τα είδη χαρακτηρισμού. Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)
- Χρηματοδότηση διανομής ηλεκτρικών περιφράξεων για την αποτροπή επιθέσεων λύκων σε ποιμνιοστάσια. Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)
- Χρηματοδότηση αντικατάστασης φονευθέντων κτηνοτροφικών ζώων από επιθέσεις λύκων. Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Κτηνιατρική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

- Κάλυψη εξόδων για εκστρατείες ενημέρωσης των κατοίκων των οικισμών περιφερειακά του ΑΣΠΗΕ για την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και χρηματοδότηση προγράμματος για τακτικούς επιτόπιους ελέγχους από το Φορέα Διαχείρισης και την αρμόδια Δασική Υπηρεσία
- Οικονομική ενίσχυση Κέντρων Περιθαλψής Άγριων Ζώων

4. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με το νόμο για τη βιοποικιλότητα (“Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις”, Ν. 3937/2011, ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011), στις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών, όπως είναι και οι ΖΕΠ, επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών σταθμών ΑΠΕ ως μέσο για την προστασία του κλίματος, μόνον εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της Έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου του τόπου στις ακόλουθες περιοχές.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ δύναται να δοθεί συγκατάθεση για την υλοποίηση σχεδίου ή έργου σε περιοχή κοινοτικής σημασίας από τις αρμόδιες αρχές μόνο εφόσον υπάρχει σε μεγάλο βαθμό η βεβαιότητα ότι η εν λόγω πρωτοβουλία δεν θα επηρεάσει την περιοχή σε σχέση με την ακεραιότητά της. Εάν τα συμπεράσματα είναι αρνητικά, θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή της προφύλαξης και να ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 6: αν δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί ότι δεν θα προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις, το σχέδιο μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο αν δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις και αν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος.

Πιο συγκεκριμένα, η παράγραφος 4 του άρθρου 6 αναφέρει: «Εάν, παρά την αρνητική εκτίμηση των επιπτώσεων και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα σχέδιο πρέπει να πραγματοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, το κράτος μέλος λαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της συνολικής συνοχής του Natura 2000 ... Όταν ο τόπος περί του οποίου πρόκειται είναι τόπος όπου ευρίσκονται ένας τόπος φυσικού οικοτόπου προτεραιότητας ή/και ένα είδος προτεραιότητας είναι δυνατόν να προβληθούν μόνον επιχειρήματα σχετικά με την υγεία ανθρώπων και τη δημόσια ασφάλεια ή σχετικά με θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας»

Σήμερα, στη Θράκη, εντοπίζονται 164 εγκατεστημένες Α/Γ εντός ΖΕΠ, και άλλες 104 περιφερειακά αυτών (σύνολο 268, 256 από τις οποίες βρίσκονται εντός Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά), δρώντας συσσωρευτικά και πλήττοντας αποδεδειγμένα την ακεραιότητα του δικτύου Natura 2000, παραβιάζοντας το άρθρο 6, παράγραφος 3, της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Παράλληλα, ο αριθμός των ΑΣΠΗΕ που βρίσκονται σε διαδικασία αδειοδότησης στην περιοχή είναι σχεδόν τριπλάσιος των εγκατεστημένων, απειλώντας άμεσα ακόμα και τη βιωσιμότητα των πληθυσμών ορισμένων ειδών. Συγκεκριμένα, για τον πληθυσμό του Μαυρόγυπα που αναπαράγεται στο Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, ο κίνδυνος εξαφάνισης από την αύξηση των εγκατεστημένων ΑΣΠΗΕ στην περιοχή της Θράκης τεκμηριώνεται επιπλέον και δύο πρόσφατα δημοσιευμένων εργασιών (Dimitriou et al., 2021; Vasilakis et al., 2017). Σύμφωνα με τα παραπάνω κρίνεται **επιτακτική η ανάγκη για την εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων από το σύνολο των αδειοδοτημένων και υπό αδειοδότηση ΑΣΠΗΕ για τα**

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

προστατευόμενα είδη και τύπους οικοτόπων, και τη θεσμοθέτηση ζωνών αποκλεισμού εγκατάστασης νέων ΑΣΠΗΕ στην περιοχή της Θράκης.

Με βάση τα όσα αναφέρονται παραπάνω, εισηγούμαι **θετικά** επί της μελέτης περιβάλλοντος για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 2481/18-9-2020 (ΑΔΑ: 6ΤΓΔΟΡ1Υ-8ΚΦ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 16,4MW, στη θέση «ΠΑΠΑΔΙΑ» και συνοδά έργα, εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κομοτηνής και Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, της εταιρείας ΝΙΑΤΑ ΑΙΟΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.», υπό την προϋπόθεση εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων που αναφέρονται παραπάνω.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Βιβλιογραφία

- Brown, M.J., Linton, E., Rees, E.C., 1992. Causes of mortality among wild swans in Britain. *Wildfowl* 43, 70–79.
- Dimitriou, K.G., Kotsonas, E.G., Bakaloudis, D.E., Vlachos, C.G., Holloway, G.J., Yosef, R., 2021. Population Viability and Conservation Strategies for the Eurasian Black Vulture (*Aegypius monachus*) in Southeast Europe. *Animals* 11, 124, 1–15.
- Martin, G.R., Portugal, S.J., Murn, C.P., 2012. Visual fields, foraging and collision vulnerability in Gyps vultures. *Ibis* (Lond. 1859). 154, 626–631. doi:10.1111/j.1474-919X.2012.01227.x
- Vasilakis, D.P., Whitfield, D.P., Kati, V., 2017. A balanced solution to the cumulative threat of industrialized wind farm development on cinereous vultures (*Aegypius monachus*) in south-eastern Europe. *PLoS One* 12, e0172685. doi:10.1371/journal.pone.0172685
- WWF Ελλάς, 2013. Αιολικά Πάρκα στη Θράκη: Αναθεωρημένη Προταση Ορθής Χωροθέτησης του WWF Ελλάς. Δαδιά-Αθήνα, Σεπτέμβριος 2013.
- Δημαλέξης, Α., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος, Α., Κορμπέτη, Μ., Φριτς, Γ., Saravia Mullin, V., Ξηρουχάκης, Σ., Μπούσμπουρας, Δ., 2010. Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των ορνιθολογικά ευαίσθητων στα αιολικά πάρκα περιοχών της Ελλάδας, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Αθήνα.

Θέμα 9: Γνωμοδότηση επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 3981/16-12-2020 (ΑΔΑ: ΩΣΓ7ΟΡ1Υ-ΚΝΣ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 21MW, στη θέση «ΘΩΡΑΚΑΣ» και συνοδά, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΗ ΛΙΡΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.»». (εισηγήτρια Σ. Ζακκάκ)

1. Γενικά στοιχεία

Η υπό εξέταση Μελέτη Περιβάλλοντος Επιπτώσεων (ΜΠΕ) αφορά στην τροποποίηση του αδειοδοτημένου έργου στη θέση «Θώρακας» (υπ' αριθμ. 3981/16-12-2020 ΑΕΠΟ). Η προτεινόμενη τροποποίηση αφορά στην αλλαγή του τύπου, του αριθμού και της θέσης των ανεμογεννητριών από πέντε (5) τύπου V117-4,2MW με διάμετρο ρότορα 117m και ύψος πυλώνα 91,5m (συνολικό ύψος Α/Γ: 150m) σε έξι (6) τύπου V136-3,6MW (με ρύθμιση ισχύος στα 3,5MW), με διάμετρο ρότορα 136m και ύψος πυλώνα 82m (συνολικό ύψος Α/Γ: 150m). Λόγω των αλλαγών, εγκατεστημένης Ισχύος του Σταθμού από τα 21MW στα 21,6MW χωρίς να μεταβάλλεται η Μέγιστη Ισχύς Παραγωγής του Σταθμού, η οποία παραμένει σταθερή στα 21MW. Επιπλέον, αφορά σε αλλαγές των ορίων του πολυγώνου εγκατάστασης σύμφωνα με τους περιορισμούς χωροθέτησης της υφιστάμενης νομοθεσίας και σε αλλαγές στα έργα οδοποιίας (μείωση του μήκους της νέας οδοποιίας προς διάνοιξη κατά 314μ) και στην όδευση του δικτύου μέσης τάσης για την εξυπηρέτηση του ΑΣΠΗΕ.

Το έργο μετά τις προτεινόμενες τροποποιήσεις διαμορφώνεται ως εξής:

8. Έξι (6) ανεμογεννήτριες (Α/Γ), τύπου Vestas V136 ονομαστικής ισχύος 3,6MW (με ρύθμιση ισχύος στα 3,5MW) έκαστη, με διάμετρο ρότορα 136m και ύψος πλήμνης 82m

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

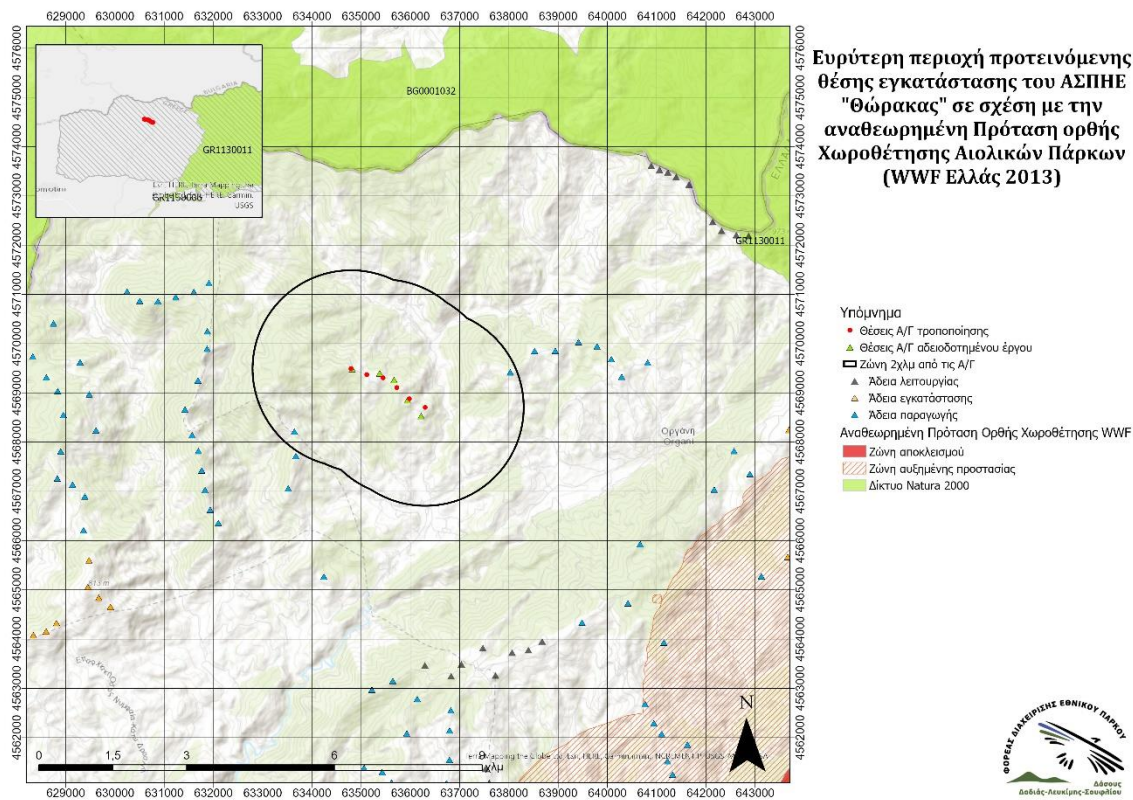
9. Έξι (6) πλατείες εγκατάστασης Α/Γ, εμβαδού κατά μέσο όρο 4.400m² η καθεμία
10. Τριάντα πέντε (35) σημειακές επεμβάσεις, εμβαδού 500m² έκαστη
11. Έργα βελτίωσης υφιστάμενης οδοποιίας, συνολικού μήκους 905m
12. Έργα νέας οδοποιίας προς διάνοιξη, συνολικού μήκους 2.016m
13. Υπόγειο εσωτερικό δίκτυο Μέσης Τάσης (33kV), συνολικού μήκους 1,9km
14. Οικίσκος ελέγχου, συνολικού εμβαδού 80m² εντός χώρου επέμβασης 4.000m² (εκτός σχεδίου δόμηση)
15. Υπόγειο δίκτυο διασύνδεσης Μέσης Τάσης (33kV), συνολικού μήκους 30,17km
16. Σημείο διασύνδεσης του Α/Π με το Ε.Σ.Μ.Η.Ε. μέσω του υφιστάμενου Υποσταθμού Ανύψωσης Μ.Τ./150kV στη θέση «Φλάμπουρο»

Το σύνολο των Α/Γ του ΑΣΠΗΕ προτείνεται να εγκατασταθούν εκτός περιοχών του εθνικού καταλόγου του δικτύου Natura 2000, αλλά εντός της ΣΠΠΕ με κωδικό GR008 «Κουλάδα Φιλιουρή-Ανατολική Ροδόπη». Στα 7,4km περίπου ανατολικά του ΑΣΠΗΕ εντοπίζεται η ΖΕΠ GR1130011 και στα 17km νότια ο ΤΚΣ GR1130006. Η σημαντικότητά της ΖΕΠ GR1130011, η οποία εμπίπτει στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, έγκειται στο ότι συντηρεί σημαντικούς πληθυσμούς αναπαραγόμενων αρπακτικών ειδών και πτωματοφάγων που την επισκέπτονται για τροφοληψία. Στα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR1130011 περιλαμβάνονται ο Μαυρόγυπας *Aegypius monachus*, ο Ασπροπάρης *Neophron percnopterus*, ο Χρυσαιτός *Aquila chrysaetos* και το Όρνιο *Gyps fulvus*, είδη τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως τα πλέον ευπαθή σε αιολικά πάρκα, σε βαθμό που προτείνεται ο αποκλεισμός εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ σε ΣΠΠΕ και ΖΕΠ για τις οποίες αποτελούν είδη χαρακτηρισμού (Δημαλέξης et al., 2010).

Τα μεγάλα πουλιά με περιορισμένη ικανότητα ελιγμών και μεγάλο φορτίο φτερούγων, όπως τα πτωματοφάγα, διατρέχουν γενικά μεγαλύτερο κίνδυνο πρόσκρουσης με Α/Γ (Brown et al., 1992) καθώς επίσης και τα είδη που συνήθως πετούν την αυγή και το σούρουπο ή τη νύχτα και είναι λιγότερο πιθανό να εντοπίζουν και να αποφεύγουν τις Α/Γ. Ειδικά για τους γύπες, υπάρχουν ενδείξεις ότι η ευαισθησία τους σε προσκρούσεις σχετίζεται και με τις προσαρμογές όρασης τους (για τη τροφοληψία, οπτικό πεδίο προς το έδαφος και όχι προς κατεύθυνση πτήσης, μικρό μετωπικό διοπτρικό πεδίο όρασης, Martin et al., 2012). Στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΖΕΠ GR1130011, η **«παραγωγή αιολικής ενέργειας» συμπεριλαμβάνεται στις πιέσεις/απειλές με «υψηλή» σημασία.**

Η περιοχή εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ επίσης βρίσκεται εκτός της ζώνης αποκλεισμού και της ζώνης αυξημένης προστασίας της WWF Ελλάς (WWF Ελλάς, 2013) και εντός της μη-βασικής περιοχής/Ζώνη 1 για το Μαυρόγυπα, όπως χαρακτηρίζονται στην εργασία των Vasilakis et al., (2017) (Εικόνες 1 & 2).

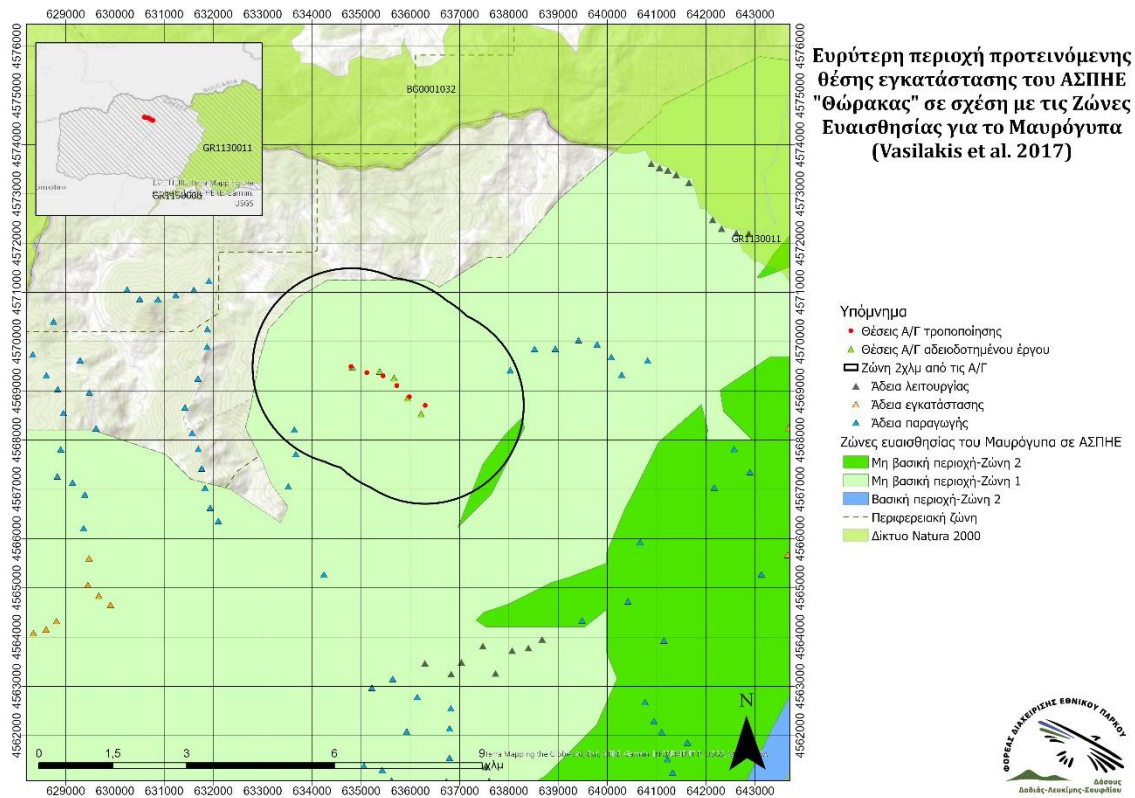
Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Εικόνα 3: Ευρύτερη περιοχή προτεινόμενης θέσης εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ «Παπαδιά» σε σχέση με την Αναθεωρημένη Πρόταση Ορθής Χωροθέτησης Αιολικών Πάρκων (WWF Ελλάς 2013)

Στην ΕΟΑ, στο σημείο όπου γίνεται αναφορά σε γειτονικά υφιστάμενα ή αδειοδοτημένα έργα στην περιοχή μελέτης (Πίνακας 2), περιλαμβάνονται 24 έργα, τρία εκ των οποίων είναι εγκατεστημένα με άδεια λειτουργίας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι ΑΣΠΗΕ «Μακρομύτης», «Παπαδιά», «Μηλιά-Καπετάνιος-Λιβαδοκορφή», «Κανδύλα» και «Γέρακας», οι οποίοι στην ΕΟΑ αναφέρεται ότι βρίσκονται στο στάδιο της άδειας παραγωγής, έχουν λάβει ΑΕΠΟ.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Εικόνα 4: Ευρύτερη περιοχή προτεινόμενης θέσης εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ «Παπαδιά» σε σχέση με τις ζώνες ευαισθησίας για το Μαυρόγυπα (Vasilakis et al. 2017)

2. Αξιολόγηση χρήσης προτεινόμενης θέσης χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ από τα αρπακτικά πουλιά

Η έρευνα πεδίου, για τις ανάγκες τις ΕΟΑ, πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο 2019 έως και το Μάρτιο του 2020 σε 28 ημερήσιες επισκέψεις για την καταγραφή της орνιθοπανίδας, συν νυχτερινές επισκέψεις για την καταγραφή των νυχτερίδων και των νυκτόβιων πουλιών. Για την καταγραφή των αρπακτικών πουλιών πραγματοποιήθηκαν καταγραφές από δύο εποπτικά σημεία, ενώ ο μέσος όρος χρόνου παρατήρησης ανά ημέρα κυμαίνονταν από 4,40 έως 8,00 ώρες. Ο συνολικός χρόνος παρατήρησης από σημεία θέας ήταν 174,1 ώρες.

Βάσει των καταγραφών πεδίου, στην περιοχή αναγνωρίστηκαν 77 είδη πουλιών. Δεκατρία από αυτά ήταν αρπακτικά πουλιά και ο Μαυροπελαργός, μεταξύ των οποίων υπήρχαν είδη ιδιαιτέρως ευαίσθητα σε αιολικά πάρκα, όπως ο Μαυρόγυπας, το Όρνιο και ο Χρυσαιτός.

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης - Σουφλίου» του ΕΠΠΕΡΑΑ, έχει προμηθευτεί οκτώ δορυφορικούς πομπούς, υψηλής χρονικής συχνότητας, με σκοπό την καταγραφή των μετακινήσεων των ατόμων Μαυρόγυπα διαφόρων ηλικιών, έτσι ώστε να αποτυπωθούν οι βασικοί διάδρομοι μετακίνησης του είδους, οι κύριες περιοχές τροφοληψίας και κούρνιας του κοκ. Απώτερος στόχος είναι ο αποτελεσματικότερος σχεδιασμός των διαχειριστικών δράσεων για την προστασία του είδους. Ο αριθμός των πομπών αντιστοιχεί περίπου στο 6.5% του

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

πληθυσμού. Οι πομποί αυτοί καταγράφουν τη θέση του πουλιού κάθε 3 λεπτά (υψηλής χρονικής συχνότητας) με αποτέλεσμα να παρέχουν υψηλή ακρίβεια στην αποτύπωση των διαδρόμων μετακίνησης. Οι ώρες λειτουργίας τους κατά τους χειμερινούς μήνες είναι 06:00-19:00, ενώ κατά τους θερινούς είναι 05:00-21:00, καθώς τα πουλιά κινούνται τις ώρες που έχει φως. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 27 Μαυρόγυπες, στους οποίους έχουν τοποθετηθεί 20 πομποί από το Φορέα Διαχείρισης, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE «Conservation of Black and Griffon vultures in the cross-border Rhodopes mountains» (LIFE RE-VULTURES - LIFE14 NAT/NL/000901 – A2), στο οποίο ο ΦΔ συμμετέχει ως εξωτερικός συνεργάτης και το οποίο χρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (LIFE NATURE). Οι πομποί αυτοί καταγράφουν τη θέση του πουλιού κάθε μία ώρα. Στο σύνολό τους, οι παραπάνω πομποί, μέχρι την 23^η Ιανουαρίου 2020, οπότε και ανακτήθηκαν τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη γνωμοδότηση επί της ΕΟΑ, είχαν συμπληρώσει 675 ημέρες καταγραφών (ΜΟ ημερών λειτουργίας ανά πομπό για τους πομπούς που έχουν συμπληρώσει 100 ημέρες καταγραφής) ή 1250 διακριτές ημέρες και ο μέσος χρόνος λήψης στοιχείων από κάθε πομπό ανά ημέρα ήταν 14,5 ώρες. Στο πλαίσιο του παραπάνω προγράμματος LIFE έχουν τοποθετηθεί 29 δορυφορικοί πομποί από την οργάνωση BSPB και σε Όρνια που αναπαράγονται στη Βουλγαρία (9 από τους οποίους καταγράφουν τη θέση του πουλιού κάθε 5 λεπτά - υψηλής χρονικής συχνότητας). Στο σύνολό τους, οι παραπάνω πομποί, μέχρι την 23^η Ιανουαρίου 2020, οπότε και ανακτήθηκαν τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη γνωμοδότηση επί της ΕΟΑ, είχαν συμπληρώσει 649,19 ημέρες καταγραφών (ΜΟ ημερών λειτουργίας ανά πομπό για τους πομπούς που έχουν συμπληρώσει 100 ημέρες καταγραφής) ή 1308 διακριτές ημέρες. Αν και οι πομποί συλλέγουν δεδομένα καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου, ως μέσος ημερήσιος χρόνος καταγραφών θεωρούνται οι 14,5 ώρες κατά τις οποίες τα πουλιά είναι δραστήρια. Τα δεδομένα αυτά, που αφορούν την περιοχή χωροθέτησης του υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ, διατέθηκαν στο Φορέα Διαχείρισης με σκοπό την ακριβέστερη αποτίμηση των επιπτώσεων του υπό εξέταση έργου. Τόσο για το Μαυρόγυπα, όσο και για το Όρνιο για τους υπολογισμούς των διελεύσεων χρησιμοποιήθηκαν μόνο τα σημειακά δεδομένα (και όχι οι γραμμικές μετακινήσεις), τα οποία αποτυπώνουν με αξιοπιστία την παρουσία των ατόμων στην περιοχή ενδιαφέροντος. Οι γραμμικές μετακινήσεις χρησιμοποιήθηκαν μόνο στην περίπτωση των πομπών υψηλής χρονικής συχνότητας για την οπτική αποτύπωση των μετακινήσεων στο χάρτη.

Τα δεδομένα από τους παραπάνω πομπούς είχαν εξεταστεί προσεκτικά και συμπληρωματικά αυτών που παρουσιάζονται στη μελέτη, κατά την προηγούμενη γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης για το υπό εξέταση έργο (Α.Π. 510/04-08-2020), έτσι ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με τη χρήση της προτεινόμενης περιοχής χωροθέτησης του ΑΣΠΗΕ από τα αρπακτικά πουλιά και την εκτίμηση των επιπτώσεων.

Από την εξέταση των παραπάνω στοιχείων είχε προκύψει ότι η χρήση του χώρου από τα υπό εξέταση είδη, αν και σχετικά χαμηλή, δε μπορεί να χαρακτηριστεί αμελητέα, ιδιαίτερα για τους γύπες, το Φιδαιτό, το Σφηκιάρη, τη Γερακίνα και το Βραχοκιρκίνεζο. Ωστόσο, είχε εκτιμηθεί ότι το έργο δύναται να υλοποιηθεί υπό την προϋπόθεση λήψης μίας σειράς μέτρων, για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων.

Οι νέες προτεινόμενες θέσεις των Α/Γ βρίσκονται σε πολύ μικρή απόσταση από αυτές του αδειοδοτημένου έργου (η μέγιστη απόσταση νέας θέσης σε σχέση με αδειοδοτημένη είναι 189μ.), ενώ η αύξηση της διαμέτρου του ρότορα των νέων Α/Γ καθώς και του αριθμού τους κατά μία Α/Γ έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της επιφάνειας σάρωσης κατά 62% (53.729μ² στο

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

αδειοδοτημένο έναντι 87.116μ² μετά την προτεινόμενη τροποποίηση). Ωστόσο, δεδομένου ότι η περιοχή χωροθέτησης του ΑΣΠΗΕ δε φαίνεται να χρησιμοποιείται συστηματικά για κούρνια ή τροφοληψία από τους γύπες, κρίνεται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση δεν αναμένεται να μεταβάλει το μέγεθος των επιπτώσεων, όπως είχαν εκτιμηθεί για το αδειοδοτημένο έργο, σε σημαντικό βαθμό. Σε κάθε περίπτωση, τόσο η συχνότητα διελεύσεων των γυπών, όσο και η τακτική τροφοληψία των υπολοίπων ειδών στην περιοχή (για λεπτομέρειες βλ. την Α.Π. 510/04-08-2020 γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης) **επιβάλει να ληφθεί μία σειρά μέτρων**, για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων, τα οποία αναφέρονται αναλυτικά στην επόμενη παράγραφο.

3. Αξιολόγηση προτεινόμενων μέτρων μετριασμού

Περιβαλλοντικοί όροι (οι προτεινόμενες προσθήκες/τροποποιήσεις στους όρους που προτείνονται από την ΕΟΑ εμφανίζονται με πλάγια υπογραμμισμένα γράμματα)

9. Σε αντίθεση με την τοποθέτηση της ΕΟΑ, βάσει της οποίας «δεν προτείνεται κανενός άλλου είδους παρακολούθηση ή αυτοματοποιημένη λειτουργία αντίδρασης έναρξης ή παύσης λειτουργίας των Α/Γ, με τεχνικό ή άλλο εξοπλισμό», τόσο η συχνότητα διελεύσεων που καταγράφηκε για τους γύπες, όσο και η τακτική τροφοληψία των υπολοίπων ειδών στην περιοχή, στο πλαίσιο της αποτροπής ελαχιστοποίησης της πιθανότητας πρόσκρουσης πουλιών στις ανεμογεννήτριες, κατά τη φάση εγκατάστασης και πριν από την έναρξη της λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ να τοποθετηθεί σύστημα αποτροπής προσκρούσεων πτηνών και αυτοματοποιημένης παύσης στο σύνολο των Α/Γ. Το σύστημα θα πρέπει να καλύπτει τη δραστηριότητα μεσαίου και μεγάλου μεγέθους αρπακτικών και των πτωματοφάγων. Αν και βάσει των αποτελεσμάτων του προγράμματος LIFE12 BIO/GR/000554 αλλά και άλλων ερευνών (Tome et al. 2017) έχει αποδειχθεί ότι για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του συστήματος είναι απαραίτητος ο συνδυασμός του με καθημερινή και ολόημερη παρουσία ορνιθολόγων-παρατηρητών, στην προκειμένη περίπτωση η σχετικά χαμηλή συχνότητα των διελεύσεων των ευαίσθητων ειδών δεν καθιστά την παρουσία ορνιθοπαρατηρητή απαραίτητη. Τα αποτελέσματα (δεδομένα) των καταγραφών και ενεργειών του συστήματος θα αναλύονται (και θα αξιολογούνται) σε Ετήσιες Εκθέσεις που θα ενσωματώνονται στις Αναφορές Παρακολούθησης που θα υποβάλλονται Δ/σης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, ενώ θα παρέχεται στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου πρόσβαση στα πρωτογενή δεδομένα που θα καταγράφονται από το σύστημα.
10. Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στην οποιαδήποτε εγκατάσταση πλεγματικές κατασκευές που δίνουν την δυνατότητα στα πουλιά να κάθονται ή να συγκεντρώνονται σε αυτές.
11. Ο σταθερός φωτισμός των ανεμογεννητριών θα πρέπει να αποφεύγεται για να μειώνεται ο κίνδυνος πρόσκρουσης. Αν αυτό είναι αναπόφευκτο, θα μπορούσε να εξεταστεί η περίπτωση του άσπρου στροβοσκοπικού φωτισμού που αναβοσβήνει, ως λιγότερο ελκυστικού για τα πουλιά.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

12. Τα καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, πρέπει να χωροθετούνται αφού προηγηθεί πολύ προσεκτικός σχεδιασμός. Οι υποδομές μεταφοράς του ηλεκτρικού ρεύματος θα πρέπει να είναι υπόγειες στο σύνολό τους. Μόνο εάν αυτό δεν είναι τεχνικά δυνατό μπορεί να είναι υπέργειες αλλά θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι είναι κατάλληλα μονωμένες και σημασμένες, ώστε να ελαχιστοποιούν το κίνδυνο ηλεκτροπληξίας και πρόσκρουσης πτηνών πάνω τους. Στο συγκεκριμένο αιολικό πάρκο προτείνεται η κατασκευή υπόγειου εσωτερικού δικτύου μέσης τάσης για τη διασύνδεση των Α/Γ μεταξύ τους, καθώς και υπόγειο εξωτερικό δίκτυο ΜΤ για την διασύνδεση του ΑΠ με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Σ.Μ.Η.Ε.)
13. Θα πρέπει να προβλέπεται η υποχρέωση άμεσης απομάκρυνσης νεκρών ζώων (σκύλων, αιγοπροβάτων, υποειδών, αγελάδων, κ.λπ.) που εντοπίζονται εντός ακτίνας τουλάχιστον 500 μέτρων από την βάση των ανεμογεννητριών και κατά μήκος της οδού σύνδεσης των Α/Γ σε ακτίνα $\geq 300m$ εκατέρωθεν αυτής, εβδομαδιαία τρεις φορές ή και συχνότερα κατά περίπτωση. Τα νεκρά αυτά ζώα θα πρέπει να αδρανοποιούνται/καίγονται σε πιστοποιημένη μονάδα σε συνεργασία με την κτηνιατρική υπηρεσία, ή να θάβονται με ευθύνη της εταιρίας ή να αποτίθενται σε υφιστάμενους αδειοδοτημένους χώρους τροφικής ενίσχυσης αρπακτικών πουλιών. Με αυτό τον τρόπο θα μειώνεται ο κίνδυνος πρόσκρουσης πτωματοφάγων ειδών στις ανεμογεννήτριες όταν θα εντοπίζουν το κάθε νεκρό ζώο, ενώ δεν θα επηρεάζεται η διαθεσιμότητα της τροφή τους. Η ευθύνη για τη συλλογή και μεταφορά νεκρών ζώων πρέπει να ανήκει στην εταιρία κατασκευής και λειτουργίας του αιολικού πάρκου και το προσωπικό που απασχολείται καθημερινά θα έχει, εντός των καθηκόντων του, τη μέριμνα της απομάκρυνσης τέτοιου είδους πιθανής πηγής τροφοληψίας, που θα μπορούσε να προσελκύσει τα αρπακτικά και κυρίως τα πτωματοφάγα είδη προκαλώντας μεγαλύτερη συγκέντρωση από την καταγεγραμμένη στην περιοχή (σχετική αναφορά στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των ειδών όρνιο, μαυρόγυπας, χρυσαετός).
14. Θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τις εργασίες εκσκαφής και εγκατάστασης, ώστε να προκαλείται η μικρότερη δυνατή όχληση στην πανίδα και στην орνιθοπανίδα της περιοχής, εξαιτίας της κίνησης και της λειτουργίας των βαρέων μηχανημάτων. Επίσης, θα πρέπει να αποφεύγεται, στο μέτρο του δυνατού, η χρήση εκρηκτικών υλών και να γίνεται με ηπιότερο τρόπο η εργασία. Οι εργασίες κατασκευής και εγκατάστασης του πάρκου να μη συμπέσουν με κρίσιμες για την πανίδα της περιοχής, ασχέτως της σημαντικότητας των ειδών ώστε να μην υπάρξει διατάραξη στο κρίσιμο αυτό στάδιο του βιολογικού τους κύκλου (περίοδος αναπαραγωγής ειδών πανίδας ή φωλεοποίησης και ανατροφής των νεοσσών της орνιθοπανίδας). Με βάση τα παραπάνω οι εργασίες κατασκευής και εγκατάστασης του πάρκου θα πρέπει να ξεκινούν μετά το τέλος Ιουνίου και να σταματούν πριν την 1^η Μαρτίου.
15. Το περιβάλλον που θα αλλοιωθεί από την όλη επέμβαση θα πρέπει να αποκατασταθεί και προς τούτο επιβάλλεται να συνταχθεί ειδική δασοτεχνική μελέτη πριν από τις εργασίες αποκατάστασής του. Να γίνει αποκατάσταση της βλάστησης και του τοπίου

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

των χώρων επέμβασης, συμπεριλαμβανομένων των πρανών των διανοιχθέντων δρόμων. Τα είδη φυτών που θα χρησιμοποιηθούν να είναι αυτόχθονα και να μην είναι ξένα προς τη φυσική φυτοκοινωνία της περιοχής. Οι εργασίες φύτευσης να αρχίζουν αμέσως σε κάθε τμήμα στο οποίο έχουν περατωθεί οι χωματουργικές εργασίες και έχουν διαμορφωθεί οι τελικές επιφάνειες. Ειδικότερα θα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν οι χωματουργικές επεμβάσεις και να διατηρηθούν σημαντικές επιφάνειες με φυτοκάλυψη χαμηλού ύψους στο χώρο του πολυγώνου του Αιολικού Πάρκου. Μετά το πέρας των εργασιών κατασκευής όλοι οι περιττοί δρόμοι και επεμβάσεις θα πρέπει να αποκαθίστανται προκειμένου να περιορίζεται η πρόσβαση στην περιοχή με αποτέλεσμα τον περιορισμό της διατάραξής της.

16. Στην ευρύτερη περιοχή, όχι εντός του χώρου του πάρκου και πάντα σε σημαντική απόσταση, άνω των 400 m, από τις πλατείες εγκατάστασης των ανεμογεννητριών, μπορεί να κατασκευαστεί με δαπάνη της εταιρίας κατασκευής, ομβροδεξαμενή και ποτίστρες. Η δεξαμενή αυτή θα λαμβάνεται μέρμνα να βρίσκεται σε σωστή λειτουργία και πληρότητα ώστε να παρέχεται πόσιμο νερό στην ορνιθοπανίδα αλλά και γενικότερα στην πανίδα της περιοχής, ιδίως στα εδαφόβια είδη και στα μικροπούλια

Συμπληρωματικά και σε τροποποίηση του κεφαλαίου 5 «Πρόγραμμα Παρακολούθησης (monitoring)» της ΕΟΑ και της συμπληρωματικής τεχνικής έκθεσης σχεδίου περιβαλλοντικής διαχείρισης, προτείνονται τα παρακάτω:

5. Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης να εφαρμοστεί μόνο από εξειδικευμένους επιστήμονες που θα ορίσει ο φορέας του έργου (και όχι από προσωπικό του ΑΣΠΗΕ όπως προτείνεται στη συμπληρωματική έκθεση). Το πρόγραμμα παρακολούθησης θα είναι διάρκειας ενός (1) έτους πριν την εγκατάσταση και τριών (3) ετών μετά την έναρξη λειτουργίας και θα περιλαμβάνει σχέδιο παρακολούθησης των πληθυσμών και της κατανομής των ειδών της ορνιθοπανίδας που απαντώνται στην περιοχή του έργου, καθώς επίσης και παρακολούθηση της χρήσης του χώρου και επιπτώσεων ενόχλησης/εκτόπισης, αναζήτηση φωλιών και καταγραφή κρίσιμων ενδιαιτημάτων κατά την αναπαραγωγική περίοδο.
6. Παρακολούθηση πιθανών επιπτώσεων στα χειρόπτερα: Παράλληλα με την παρακολούθηση των πιθανών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα θα πρέπει να γίνεται και αντίστοιχη παρακολούθηση των πιθανών επιπτώσεων στα χειρόπτερα. Η παρακολούθηση και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να γίνει από εξειδικευμένους επιστήμονες (δασολόγους, βιολόγους κ.λπ.) με σκοπό την ορθή επιλογή μεθόδων παρακολούθησης βάσει των προτύπων αντίστοιχων διεθνών-εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων, την ορθή αξιολόγηση των επιπτώσεων και κατ' επέκταση την ορθή επιλογή των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων (εάν αυτές προκύψουν) [όπως π.χ. Αύξηση της ταχύτητας εκκίνησης για την αποφυγή συνθηκών ανέμου με την υψηλότερη δραστηριότητα νυχτερίδων και στροφής πτερυγίου (ώστε σε χαμηλές ταχύτητες ανέμου, της τάξης των 3.5 m/sec, να αποφεύγεται η περιστροφή του δρομέα της ανεμογεννήτριας), ή αποφυγή δραστηριοτήτων κατά τις περιόδους που οι

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

νυχτερίδες είναι πιο ευαίσθητες στην όχληση (πχ ανατροφή, χειμερία νάρκη), καθώς και κατά τη διάρκεια διελεύσεων και τροφοληψίας με βάση τοπική γνώση, κ.λπ.] (Fric και άλλοι 2018).

Όλα τα δεδομένα – στοιχεία που θα συλλέγονται στο πλαίσιο εφαρμογής του σχεδίου περιβαλλοντικής παρακολούθησης και αφορούν στις παρατηρήσεις орνιθοπανίδας, είτε από το προσωπικό είτε από τυχόν εγκατεστημένα αυτοματοποιημένα συστήματα, να είναι διαθέσιμα στις αρμόδιες Υπηρεσίες και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου σε πρωτογενή μορφή και σε πραγματικό χρόνο. Επίσης, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και η αναφορά για τις δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος παρακολούθησης να υποβάλλονται με τη μορφή ετήσιων εκθέσεων στις αρμόδιες Υπηρεσίες και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου στην αρχή κάθε έτους και με περίοδο αναφοράς το προηγούμενο έτος. Οι εκθέσεις θα πρέπει να αξιολογούνται ως προς την επιτυχία των μέτρων προστασίας, την ανάγκη λήψης τυχόν πρόσθετων μέτρων που δεν είχαν αρχικά προβλεφθεί κτλ

Τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης θα πρέπει αναλύονται και να αξιολογούνται ως προς την επιτυχία των μέτρων προστασίας της орνιθοπανίδας, την απαίτηση λήψης τυχόν πρόσθετων μέτρων αντιμετώπισης αρνητικών επιπτώσεων, που δεν είχαν αρχικά προβλεφθεί κλπ. σε Ετήσιες Εκθέσεις που θα ενσωματώνονται στις Αναφορές Παρακολούθησης που θα υποβάλλονται στις αρμόδιες Υπηρεσίες και στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, θα προβλέπεται η συνέχιση της υλοποίησης του προγράμματος και μετά την πάροδο των τριών ετών από την έναρξη λειτουργίας.

7. Στις περιπτώσεις εκείνες που η μετά την κατασκευή παρακολούθηση εντοπίζει κάποιες επιπτώσεις (αυξημένη συγκέντρωση ή κινητικότητα ειδών στο χώρο) σε συγκεκριμένες ανεμογεννήτριες, προτείνεται ο σχεδιασμός δράσεων ενεργής διαχείρισης των χώρων κάτω από τις ανεμογεννήτριες (δημιουργία ανεπιθύμητων για τα πουλιά ενδιαιτημάτων) μετά από κατάλληλες μελέτες, καθώς και των ενδιαιτημάτων περιφερειακά του αιολικού πάρκου, ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλα ενδιαιτήματα που θα προσελκύουν τα πουλιά μακριά από τις ανεμογεννήτριες. Τέτοιες διαχειριστικές δράσεις μπορούν για παράδειγμα να είναι η άροση και η σπορά εγκαταλελειμμένων αγρών και η εκχέρωση δασωμένων αγρών μετά από κατάλληλες μελέτες, ώστε τα είδη ενδιαφέροντος που πιθανόν να επηρεαστούν από το αιολικό πάρκο να οδηγούνται σε ασφαλείς εναλλακτικές περιοχές και να ευνοούνται έμμεσα. Στις μελέτες αυτές θα πρέπει απαραίτητως να ληφθούν υπόψη και τα λοιπά είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής.
8. Σε περίπτωση που κατά την παρακολούθηση της λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ διαπιστωθεί ότι κάποια/ες Α/Γ παρουσιάζουν αυξημένο ρίσκο πρόσκρουσης ή καταγραφεί περιστατικό πρόσκρουσης, θα πρέπει να προβλέπεται η επιβολή περιοδικής παύσης λειτουργίας ή/και η κατάργησης κάποιας/ων Α/Γ.

Προτάσεις αντισταθμιστικών περιβαλλοντικών όρων

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Με σκοπό την αντιστάθμιση των επιπτώσεων από τη λειτουργία του ΑΣΠΗΕ ή/και στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού σχεδίου δράσης της ΥΑ 168599/1495/2018, κρίνεται σκόπιμη η υποστήριξη από το φορέα του έργου μιας σειράς δράσεων με κύριους στόχους την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τη μελέτη και προστασία ειδών και οικοτόπων προτεραιότητας και τη διαχείριση των ενδιαιτημάτων απειλούμενων ειδών προτεραιότητας και απειλούμενων οικοτόπων, σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου και τη Δασική Υπηρεσία. Η υποστήριξη θα μπορούσε ενδεικτικά να περιλαμβάνει:

- Κάλυψη εξόδων συλλογής νεκρών πουλιών (οχήματα, καύσιμα, αναλώσιμα υλικά συλλογής & αποθήκευσης, αποστολής, νεκροψίας & νεκροτομής, ακτινογραφίες, τοξικολογική ανάλυση κτλ) Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία, Φορέας Διαχείρισης και Κτηνιατρική Υπηρεσία).
- Χρηματοδότηση ειδικών διαχειριστικών δασοκομικών εργασιών ή ειδικών δασοτεχνικών έργων επί εκτάσεων που υποδεικνύει Δασική Υπηρεσία, με σκοπό τη βελτίωση και την προστασία τους μέσω της αύξησης της βιοποικιλότητας και του θηρευτικού κεφαλαίου: α) Κατασκευή υδρομαστεύσεων για την βελτίωση της διαθεσιμότητας του επιφανειακού νερού στα ενδιαιτήματα των ειδών χαρακτηρισμού, β) Διεύρυνση των υφιστάμενων διακένων εντός των αναδασώσεων για την αντιστάθμιση απώλεια ενδιαιτήματος του Χρυσαιτό, γ) Δημιουργία διακένων περιμετρικά υπεραιώνόβιων δρυών εντός των αναδασώσεων, γ) Αύξηση του κρασπεδικού ενδιαιτήματος κατά μήκος των δασικών δρόμων που διασχίζουν τις αναδασωτέες εκτάσεις, δ) Διενέργεια καλλιεργητικών υλοτομιών εντός των αναδασώσεων, ε) Συντήρηση του οδικού δικτύου
- Χρηματοδότηση περιοδικής παρακολούθησης σαρκοφάγων θηλαστικών (θηρευτών). Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)
- Χρηματοδότηση μελέτης εκτίμησης του πληθυσμού των κορακοειδών και του ανταγωνισμού τους με τα είδη χαρακτηρισμού. Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)
- Χρηματοδότηση διανομής ηλεκτρικών περιφράξεων για την αποτροπή επιθέσεων λύκων σε ποιμνιοστάσια. Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Δασική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)
- Χρηματοδότηση αντικατάστασης φονευθέντων κτηνοτροφικών ζώων από επιθέσεις λύκων. Θα πρέπει να καλύπτονται τα έξοδα της/των αρμόδιων κατά το νόμο υπηρεσιών (Κτηνιατρική Υπηρεσία και Φορέας Διαχείρισης)

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

- Κάλυψη εξόδων για εκστρατείες ενημέρωσης των κατοίκων των οικισμών περιφερειακά του ΑΣΠΗΕ για την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και χρηματοδότηση προγράμματος για τακτικούς επιτόπιους ελέγχους από το Φορέα Διαχείρισης και την αρμόδια Δασική Υπηρεσία
- Οικονομική ενίσχυση Κέντρων Περιθαλψής Άγριων Ζώων

4. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με το νόμο για τη βιοποικιλότητα (“Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις”, Ν. 3937/2011, ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011), στις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών, όπως είναι και οι ΖΕΠ, επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών σταθμών ΑΠΕ ως μέσο για την προστασία του κλίματος, μόνον εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της Έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου του τόπου στις ακόλουθες περιοχές.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ δύναται να δοθεί συγκατάθεση για την υλοποίηση σχεδίου ή έργου σε περιοχή κοινοτικής σημασίας από τις αρμόδιες αρχές μόνο εφόσον υπάρχει σε μεγάλο βαθμό η βεβαιότητα ότι η εν λόγω πρωτοβουλία δεν θα επηρεάσει την περιοχή σε σχέση με την ακεραιότητά της. Εάν τα συμπεράσματα είναι αρνητικά, θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή της προφύλαξης και να ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 6: αν δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί ότι δεν θα προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις, το σχέδιο μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο αν δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις και αν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος.

Πιο συγκεκριμένα, η παράγραφος 4 του άρθρου 6 αναφέρει: «Εάν, παρά την αρνητική εκτίμηση των επιπτώσεων και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα σχέδιο πρέπει να πραγματοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, το κράτος μέλος λαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της συνολικής συνοχής του Natura 2000 ... Όταν ο τόπος περί του οποίου πρόκειται είναι τόπος όπου ευρίσκονται ένας τόπος φυσικού οικοτόπου προτεραιότητας ή/και ένα είδος προτεραιότητας είναι δυνατόν να προβληθούν μόνον επιχειρήματα σχετικά με την υγεία ανθρώπων και τη δημόσια ασφάλεια ή σχετικά με θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας»

Σήμερα, στη Θράκη, εντοπίζονται 164 εγκατεστημένες Α/Γ εντός ΖΕΠ, και άλλες 104 περιφερειακά αυτών (σύνολο 268, 256 από τις οποίες βρίσκονται εντός Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά), δρώντας συσσωρευτικά και πλήττοντας αποδεδειγμένα την ακεραιότητα του δικτύου Natura 2000, παραβιάζοντας το άρθρο 6, παράγραφος 3, της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Παράλληλα, ο αριθμός των ΑΣΠΗΕ που βρίσκονται σε διαδικασία αδειοδότησης στην περιοχή είναι σχεδόν τριπλάσιος των εγκατεστημένων, απειλώντας άμεσα ακόμα και τη βιωσιμότητα των πληθυσμών ορισμένων ειδών. Συγκεκριμένα, για τον πληθυσμό του Μαυρόγυπα που αναπαράγεται στο Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, ο κίνδυνος εξαφάνισης από την αύξηση των εγκατεστημένων ΑΣΠΗΕ στην περιοχή της Θράκης τεκμηριώνεται επιπλέον και δύο πρόσφατα δημοσιευμένων εργασιών (Dimitriou et al., 2021; Vasilakis et al., 2017). Σύμφωνα με τα παραπάνω κρίνεται **επιτακτική η ανάγκη για την εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων από το σύνολο των αδειοδοτημένων και υπό αδειοδότηση ΑΣΠΗΕ για τα**

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

προστατευόμενα είδη και τύπους οικοτόπων, και τη θεσμοθέτηση ζωνών αποκλεισμού εγκατάστασης νέων ΑΣΠΗΕ στην περιοχή της Θράκης.

Με βάση τα όσα αναφέρονται παραπάνω, εισηγούμαι **θετικά** επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την τροποποίηση της υπ' αριθμό 3981/16-12-2020 (ΑΔΑ: ΩΣΓ7ΟΡ1Υ-ΚΝΣ) απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου: «Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 21MW, στη θέση «ΘΩΡΑΚΑΣ» και συνοδά, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΗ ΛΙΡΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.», υπό την προϋπόθεση εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων που αναφέρονται παραπάνω.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου

Βιβλιογραφία

- Brown, M.J., Linton, E., Rees, E.C., 1992. Causes of mortality among wild swans in Britain. *Wildfowl* 43, 70–79.
- Dimitriou, K.G., Kotsonas, E.G., Bakaloudis, D.E., Vlachos, C.G., Holloway, G.J., Yosef, R., 2021. Population Viability and Conservation Strategies for the Eurasian Black Vulture (*Aegypius monachus*) in Southeast Europe. *Animals* 11, 124, 1–15.
- Martin, G.R., Portugal, S.J., Murn, C.P., 2012. Visual fields, foraging and collision vulnerability in Gyps vultures. *Ibis* (Lond. 1859). 154, 626–631. doi:10.1111/j.1474-919X.2012.01227.x
- Vasilakis, D.P., Whitfield, D.P., Kati, V., 2017. A balanced solution to the cumulative threat of industrialized wind farm development on cinereous vultures (*Aegypius monachus*) in south-eastern Europe. *PLoS One* 12, e0172685. doi:10.1371/journal.pone.0172685
- WWF Ελλάς, 2013. Αιολικά Πάρκα στη Θράκη: Αναθεωρημένη Προταση Ορθής Χωροθέτησης του WWF Ελλάς. Δαδιά-Αθήνα, Σεπτέμβριος 2013.
- Δημαλέξης, Α., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος, Α., Κορμπέτη, Μ., Φρίτς, Γ., Saravia Mullin, V., Ξηρουχάκης, Σ., Μπούσμπουρας, Δ., 2010. Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των ορνιθολογικά ευαίσθητων στα αιολικά πάρκα περιοχών της Ελλάδας, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Αθήνα.

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμνης – Σουφλίου

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου
